

Studentski poduzetnički inkubatori u Republici Hrvatskoj

Čubela, Katarina

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:669566>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-14**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Diplomski sveučilišni studij „Poslovna ekonomija“- smjer Analiza i poslovno planiranje

**STUDENTSKI PODUZETNIČKI INKUBATORI U REPUBLICI
HRVATSKOJ**

Diplomski rad

Katarina Čubela

Zagreb, rujan, 2019.

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Diplomski sveučilišni studij „Poslovna ekonomija“- smjer Analiza i poslovno planiranje

**STUDENTSKI PODUZETNIČKI INKUBATORI U REPUBLICI
HRVATSKOJ**

**STUDENT ENTREPRENEURIAL INCUBATORS IN
REPUBLIC OF CROATIA**

Diplomski rad

Katarina Čubela, JMBG: 0067529100

Mentor: doc. dr. sc. Mihaela Mikić

Zagreb, rujan, 2019.

KATARINA ČUBELA

Ime i prezime studenta/ice

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je DIPLOMSKI RAD

(vrsta rada)

isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Student/ica:

U Zagrebu, 23.09.2019.

Čubela

(potpis)

SAŽETAK

Nepredvidivost tržišta rada navodi obrazovne institucije na smanjenje vremenskog jaza između ponude i potražnje. Visokoobrazovne institucije, odgovorile su na taj problem osnivanjem poduzetnički potpornih institucija u vidu studentskih poduzetničkih inkubatora. Oni su zamišljeni kao poseban oblik potpore kojim se omogućava poduzetnicima–početnicima odnosno studentima realizirati svoje ideje u prvim godinama poslovanja, kroz osiguranje prostora, kompjutorske opreme, pristupa internetu, korištenja stručne pomoći pa čak i mogućnosti početnog financiranja. Upravo zbog nepredvidivosti tržišta rada, studenti se sve više okreću vlastitoj afirmaciji u poslovnom svijetu; moguće je uočiti pojavu akademskog poduzetništva, odnosno povećanje broja poduzetnih studenata. Time studentski poduzetnički inkubatori preuzimaju ulogu generatora novih radnih mjesta, odnosno pokretača lokalnog ekonomskog rasta.

Cilj rada je analizirati stanje studentskih poduzetničkih inkubatora u Republici Hrvatskoj te istražiti stavove korisnika odnosno studenata koji koriste njegove usluge te razvijaju poduzetničke ideje unutar studentskog inkubatora.

KLJUČNE RIJEČI: Studentski inkubator, Akademsko poduzetništvo, Obrazovanje, Mentorstvo, Poduzetnička ideja

ABSTRACT

The unpredictability of the labor market drives educational institutions to reduce the time gap between supply and demand. Higher education institutions have responded to this problem by establishing entrepreneurial support institutions in the form of student entrepreneurial incubators. They are designed as a special form of support that enables startup entrepreneurs-students to realize and work on their ideas in the first years of business, by securing space, computer equipment, access to the internet, using professional help and even initial funding opportunities. Due to the unpredictability of the labor market, students are increasingly turning to the affirmation in the business world therefore it is possible to notice the sudden emergence of academic entrepreneurship, and with that an increase in the number of enterprising students. In this way, student entrepreneurial incubators take on the role of generators of new jobs, or drivers of local economic growth.

The purpose of this paper is to analyse the situation of student entrepreneurial incubators in the Republic of Croatia and to find out the views of users or students using its services and develop business ideas within the student incubator.

KEY WORDS: Student incubator, Academic entrepreneurship, Education, Mentoring, Entrepreneurial idea

SADRŽAJ

1	UVOD	1
1.1	Predmet i cilj rada.....	1
1.2	Izvori podataka i metode prikupljanja	1
1.3	Sadržaj i struktura rada	2
2	STUDENTSKI PODUZETNIČKI INKUBATOR	3
2.1	Definiranje studentskog poduzetničkog inkubatora	3
2.2	Vrste inkubatora	5
2.3	Važnost studentskih poduzetničkih inkubatora za započinjanje poduzetničkog pothvata	8
3	ANALIZA STUDENTSKIH PODUZETNIČKIH INKUBATORA U HRVATSKOJ ...	11
3.1	Studentski poduzetnički inkubatori u Hrvatskoj	11
3.1.1	Primjeri dobre prakse – SPI Visoke škole Nikola Šubić Zrinski	15
3.1.2	Primjeri dobre prakse - Studentski poduzetnički inkubator VUPI.....	18
3.1.3	Primjeri dobre prakse – Ekonomski fakultet Split	20
3.2	Financiranje studentskih inkubatora.....	21
3.3	Programi poticanja studentskih poduzetničkih inkubatora.....	26
4	EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE STAVOVA STUDENATA O AKADEMSKOM PODUZETNIŠTVU SA OSVRTOM NA STUDENTSKI PODUZETNIČKI INKUBATOR	31
4.1	Problem, ciljevi i zadaci istraživanja	31
4.2	Metodologija istraživanja	31
4.3	Analiza rezultata istraživanja.....	32
5	ZAKLJUČAK	42
	LITERATURA.....	44
	POPIS SLIKA	47
	POPIS TABLICA.....	47
	PRILOZI.....	48

ŽIVOTOPIS STUDENTA	51
--------------------------	----

1 UVOD

1.1 Predmet i cilj rada

Tema ovog diplomskog rada je „Studentski poduzetnički inkubatori u Republici Hrvatskoj“. Studentski poduzetnički inkubatori su mjesto gdje se susreću obrazovanje, istraživanje i gospodarstvo. Osnivaju se na visokoškolskim ustanovama te imaju značajnu ulogu u ekonomskom rastu. Primjena studentskog poduzetničkog inkubatora kao metodičko-didaktičkog modela edukacije mladih ljudi za poduzetništvo omogućuje poticanje i podržavanje poduzetničkog načina razmišljanja studenata, unaprijeđenje suradnje i umrežavanje odgojno-obrazovnih ustanova i znanstveno-istraživačkih institucija s gospodarskim subjektima. Iako se u Republici Hrvatskoj može pronaći tek mali broj studentskih poduzetničkih inkubatora koji aktivno djeluju, s obzirom na mogućnosti koje ovakav model edukacije nudi, za očekivati je veći broj inkubatora i studentskih poduzeća u skoroj budućnosti. Iz tog razloga je tema vrlo važna za istraživanje jer studentski inkubatori kao relativno novi pojam doprinose razvoju poduzetništva i gospodarstva, a samim time osposobljavaju mlade ljude za tržište rada. Također, studenti imaju mogućnost stjecanje znanja uz mentorstvo profesora, prikupljanje informacija za osnivanje, vođenje i upravljanje malim poduzećem te samu pripremu za stvarni svijet poduzetništva, kao i financijsku, tehničku, savjetodavnu podršku u osnivanju vlastite tvrtke.

Cilj rada je istražiti djelovanje studentskih inkubatora, načine financiranja, prikazati trendove razvoja inkubatora u Republici Hrvatskoj te analizirati stavove studenata o akademskom poduzetništvu i razvijanju poduzetničke ideje unutar studentskog inkubatora.

1.2 Izvori podataka i metode prikupljanja

U izradi ovog diplomskog rada koristiti će se sekundarni podaci koji uključuju knjige na temu studentskih inkubatora, stručnu literaturu o poduzetništvu, znanstveni članci te podaci sa internetskih stranica značajnih organizacija. Metode korištene u radu su metoda analize, sinteze, indukcije, komparacije, deskriptivne statistike te empirijsko istraživanje.

1.3 Sadržaj i struktura rada

Rad je strukturno podijeljen na pet poglavlja, koja se dalje dijele na potpoglavlja. Prvo poglavlje je *Uvod* u kojem je ukratko opisan cilj i predmet diplomskog rada te su navedene metode i izvori podataka koji su u njemu korišteni.

Drugo poglavlje se odnosi na teorijski okvir studentskog poduzetničkog inkubatora, njegovu ulogu i zadaću te koliku važnost daje za započinjanje poduzetničkog pothvata. Uz studentske inkubatore također su navedene i ostale vrste inkubatora, te je ukratko opisana razlika između poslovnih i studentskih poduzetničkih inkubatora.

Treće poglavlje daje osvrt na studentske poduzetničke inkubatore u Republici Hrvatskoj, na kojim područjima su rasprostranjeni, kako se financiraju te su navedeni programi koji potiču i razvijaju studentske inkubatore. Također su navedena tri primjera dobre prakse studentskih inkubatora koji djeluju na području Hrvatske te je ukratko opisan njihov rad, misija i cilj djelovanja.

Četvrto poglavlje se odnosi na empirijsko istraživanje stavova studenata o akademskom poduzetništvu u kojem su anketirani studenti različitih fakulteta Republike Hrvatske koji koriste usluge studentskog poduzetničkog inkubatora te razvijaju poduzetničke ideje unutar njega.

Peto poglavlje je *Zaključak* u kojem su navedene najvažnije značajke diplomskog rada. Na kraju rada se nalazi popis literature, popis tablica i slika, prilozi te životopis autora diplomskog rada.

2 STUDENTSKI PODUZETNIČKI INKUBATOR

2.1 Definiranje studentskog poduzetničkog inkubatora

„Edukacija za poduzetništvo dijeli se na obrazovanje „za“, „kroz“ i „o“ poduzeću. Tvrdi se kako svaka od ovih vrsta obrazovnih programa ima drugačiju svrhu. Obrazovanje 'za' poduzetništvo je profesionalno orijentirano na one koji žele pokrenuti posao. Obrazovanje 'putem' poduzetništva ima za cilj povećanje životnih vještina; poput vještina u grupnom radu, komunikaciji i vođenju. Edukacija 'o' poduzetništvu ima za cilj razvijati svijest i razumijevanje poslovanja i industrije.“¹ Sve se to nudi u sklopu studentskih poduzetničkih inkubatora, koji su na našim područjima relativno novi pojam.

Shodno tome, „studentski poduzetnički inkubatori su mjesto gdje se susreću obrazovanje, istraživanje i gospodarstvo.“² Posjeduju gotovo sve karakteristike poslovnih inkubatora, no namijenjeni su studentima redovnih i izvanrednih preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija sveučilišta i ostalih visokoškolskih ustanova (veleučilišta i visokih škola). Dobar su metodičko - didaktički model koji se koristi u edukaciji mladih poduzetnika i koji potiče poslovnu aktivnost i stvaranje poduzetničkog razmišljanja kod studenata istovremeno poboljšavajući suradnju i povezanost obrazovnih i istraživačkih institucija s poslovnim sektorom.

Glavna zadaća studentskog poduzetničkog inkubatora je kvalitetnim obrazovnim aktivnostima osposobiti mlade ljude za prepoznavanje prilika, poslovno planiranje i pokretanje vlastitog poduzeća, uključujući i razvoj mekih vještina kao što su osjećaj za inicijativu, kreativnost, samostalnost i timski rad.

„Studentski poduzetnički inkubatori kao nužni alat u edukaciji za poduzetništvo omogućuju:

- poticanje i podržavanje poduzetničkog načina razmišljanja studenata
- unaprjeđenje suradnje i umrežavanje odgojno-obrazovnih ustanova i znanstveno-istraživačkih institucija s gospodarskim subjektima

¹ O'Connor A. (2009.) Converging entrepreneurship education with business incubation: an exploration of the development process for entrepreneurs. University of Adelaide, Australia, dostupno na <https://researchbank.swinburne.edu.au/file/1a114e88-c671-40c8-9025-99c5cf37c606/1/PDF%20%28Published%20version%29.pdf>, preuzeto 11.06.2019.

² Mreža studentskih poduzetničkih inkubatora, dostupno na <https://www.msipi.hr/sto-su-studentski-poduzetnicki-inkubatori/>, preuzeto 15.06.2019.

- prenošenje znanja kroz mentorski rad svih profesora te na taj način osposobljavanje svih zainteresiranih studenata za osnivanje
- vođenje i upravljanje malim poduzećem
- pripremanje studenata za stvarni svijet poduzetništva te
- financijsku, tehničku i savjetodavnu podršku studentima u osnivanju vlastite tvrtke.“³

„Studentski inkubatori imaju sve značajniju ulogu u ekonomskom rastu i postoje u okviru ekonomskih i neekonomskih fakulteta.“⁴ Glavna uloga studentskog poduzetničkog inkubatora usmjerena je na pružanje stručne i savjetodavne pomoći s ciljem osnaživanja studentske populacije za poduzetničko razmišljanje i djelovanje, odnosno pokretanje i vođenje poduzeća. Naime, unutar studentskog inkubatora studenti imaju mentore, najčešće iskusne predavače i poduzetnike, koji im pomažu u rješavanju poslovnih izazova. Bitno je naglasiti kako predavači/mentori koji su uključeni u inkubatore imaju iskustva u poduzetništvu. „Na neekonomskim, većinom tehničkim fakultetima, ovakva vrsta potpore poduzetničkim idejama je važna jer pomaže stvaranju i proizvodnji nove vrijednosti.“⁵ „Sveučilišni inkubatori utemeljeni na tehnologiji imaju važnu ulogu u razvoju novih poduzeća temeljenih na tehnologiji. Osiguravanjem povoljnog okruženja za takva poduzeća, značajno se smanjuje njegov neuspjeh.“⁶ Jedan od takvih fakulteta u Hrvatskoj je Visoka tehnička škola u Bjelovaru koja posjeduje poduzetničko-tehnološki inkubator kojemu je cilj „promicanje novih tehnologija, inovacija i poduzetništva.“⁷

„Studentski poduzetnički inkubatori omogućuju infrastrukturnu potporu zajedno sa stručnim konzultantima za svoje korisnike. Stvaraju bolje veze između stručnjaka i poslovnog sektora i povećavaju inovativni pristup poslovanju u regiji, vezano uz proizvode, razvoj tehnologije, procesa (organizacija, standardi kvalitete i procedura), te tržišni pristup. Općenito, stvarajući kapacitete i kompetencije poduzetničkog sektora, poboljšava se produktivnost u regiji, te

³ Čizmadija I. i Stanković D. (2011) Poduzetnički inkubatori u edukaciji za poduzetništvo. Učenje za poduzetništvo, br. 1, 135.-136. str

⁴ Šimunković M. (2016) Studentski poduzetnički inkubatori kao potporna institucija za razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Praktični menadžment 7, br. 1, 67. str

⁵ Šimunković M. (2016) Studentski poduzetnički inkubatori kao potporna institucija za razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Praktični menadžment 7, br. 1, 67. str

⁶ Schiff T. (2015) Improving Incubatee evaluation at University technology incubators. Faculty of Technology, Policy, and Management, Delft University of Technology, dostupno na <https://repository.tudelft.nl/islandora/object/uuid%3Ad50dd6bd-92db-466f-8be2-872a05517f49>, preuzeto 11.06.2019.

⁷ Badrov T., Pavlic T. i Hršak B. (2013.) Student entrepreneurial-technological incubator in Bjelovar. Tehnički glasnik 7, br. 4, Sažetak

standardi kvalitete. Također, studentski poduzetnički inkubatori formiraju osnovu za usvajanje inovativnog pristupa poduzetništvu, ne samo u vidu tehničkih aspekata, nego i marketinških ishoda, razvoja poslovnog plana, menadžmenta ljudskih resursa itd.“⁸

2.2 Vrste inkubatora

„Poslovni inkubator je institucija čija je svrha razvoj startup poduzeća, odnosno organiziran sustav usluge s ciljem podrške novoosnovanim poduzećima“⁹. Prvi poslovni inkubator započeo se razvijati 1959. godine u SAD-u na inicijativu Joseph L. Mancusa kada je otvorio Batavia Industrijski centar u New Yorku. Nakon 1980. godine, inkubatori su se raširili po SAD-u i Europi, a u Hrvatskoj se pojavljuju tek 1991. godine. Kasnije pojavljivanje i slabija zastupljenost poduzetničkih inkubatora u Europi pa tako i Hrvatskoj leži u nedostatku razumijevanja važnosti poduzetničkih inkubatora i samog poduzetništva te njegovom financiranju.

„Prema istraživanju Nacionalne udruge poslovnih inkubatora (engl. National Business Incubation Association - NBIA), 80% svih novoosnovanih poduzeća koja nisu u sustavu poduzetničkih inkubatora propada u prvih pet godina poslovanja. Sa druge strane, startup poduzeća koja napuštaju inkubator imaju 87% izgleda za opstanak i uspjeh na tržištu u petogodišnjem razdoblju.“¹⁰ Također, „prema njihovim podacima, na svijetu postoji oko 7.000 inkubatora. Smatra se kako oni kreiraju nove poslove, rastuće kompanije i pomažu razvoju tehnologije.“¹¹ Takva vrsta inkubator može se definirati kao „institucija koja omogućava korištenje prostora, uz dijeljenje uredskih usluga, pomoć u razvoju poslovanja u okruženju pogodno za stvaranje novih poslovnih pothvata, preživljavanje poduzeća i ranu fazu rasta“.¹²

„U ekonomskoj literaturi poslovni inkubatori se dijele na:

- poslovni inkubatori sveučilišta, veleučilišta i visokih poslovnih škola

⁸ Šimunković M. (2016) Studentski poduzetnički inkubatori kao potporna institucija za razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Praktični menadžment 7, br. 1, 67. str

⁹ Rice, M., & Matthews, J. (1995) Growing New Ventures, Creating New Jobs. Quorum Books

¹⁰ Čizmađija I. i Stanković D. (2011) Poduzetnički inkubatori u edukaciji za poduzetništvo. Učenje za poduzetništvo, br. 1, 130. str

¹¹ Zrilić N. i Širola D. (2013) Razvoj mladih - neiskorišteni potencijal Hrvatske. Zbornik Veleučilišta u Rijeci 1, br. , 105. str

¹² Allen D. N., McCluskey R. (1990) Structure, Policy, Services, and Performance in the Business Incubator Industry. Entrepreneurship Theory and Practice, Winter, 61-77 str.

- državni inkubatori
- inkubatori korporacija
- inkubatori franšizinga
- inkubatori kao samostalna poduzeća.“¹³

„Sa druge strane gledišta, Rahul Patwardhan, direktor IndiaCoinkubatora, podijelio je poduzetničke inkubatore na dvije neprofitno orijentirane vrste i dvije profitno orijentirane vrste“¹⁴, vidljivo na *Slici 1*.

Slika 1. Vrste poduzetničkih inkubatora

Izvor: Patwardan, R. (2001.): Best Practices for Managing Incubators ,dostupno na http://www.1000ventures.com/business_guide/biz_incubator_best_practices_by_indiaco.doc, preuzeto 17.06.2019.

Promatrajući s aspekta ciljeva, može se reći kako studentski poduzetnički inkubatori pripadaju domeni neprofitno orijentiranih inkubatora, ali je teže definirati kojoj vrsti specifično. Svakako je jasno kako studentski poduzetnički inkubatori postoje da bi se potakao lokalni ekonomski razvoj, odnosno razvoj malog i srednjeg poduzetništva, pružila podrška ciljnim skupinama - studentima, smanjila stopa nezaposlenosti i sl.

¹³ Nikolić G. i Zorić D.(2014) Razvoj startup kulture u Hrvatskoj u funkciji razvoja gospodarstva. Praktični menadžment 5, br. 2, 100. str

¹⁴ Patwardan,R. (2001.): Best Practices for Managing Incubators, IndiaCo, 7- 8 str. , dostupno na http://www.1000ventures.com/business_guide/biz_incubator_best_practices_by_indiaco.doc , preuzeto 17.06.2019.

Sa duge strane, studentski poduzetnički inkubatori pripadaju i skupini akademskih i znanstvenih inkubatora, samim time što egzistiraju na sveučilištima i veleučilištima. Također, dijele slične ciljeve kao što su razvoj poduzetničke okoline, razvoj društvene odgovornosti, otkrivanje alternativnih izvora financiranja, te na kraju i razvoj imagea institucije na kojoj djeluje inkubator, a i podizanje imagea samog inkubatora. Još jedna poveznica studentskih poduzetničkih inkubatora te akademskih i znanstvenih inkubatora je u ponudi mentora (u studentskim poduzetničkim inkubatorima nailazimo na mentore znanstveno-nastavnog zvanja).

Osim studentskih inkubatora, u Hrvatskoj se velika važnost pridodaje poduzetničkim inkubatorima. Prema Europskoj komisiji, poduzetnički inkubatori predstavljaju "... ograničeni prostor na kojem se koncentriraju novostvorena poduzeća. Njihov cilj je unaprijediti mogućnost za rast i opstanak tih poduzeća pružajući im modularni prostor sa zajedničkom infrastrukturom (telefax, kompjutorska oprema, itd.) kao i s managerskom podrškom i ostalim uslugama. Glavni naglasak je na lokalnom razvoju i zapošljavanju nove radne snage."¹⁵ U istom dokumentu, stoji i definicija poduzetničkih inkubatora definirana od strane Hrvatske: "Cilj poduzetničkih inkubatora je pomoći uspostaviti veći broj inovativnih malih i srednjih poduzeća. Inkubatori pomažu novim poduzećima preživjeti u prvih nekoliko godina postojanja, rasta, sve dok ne steknu toliku snagu i razinu konkurentnosti s kojom mogu ući na nova tržišta s jasnim poslovnim konceptom i managementom. Takva poduzeća se potom izvlače iz inkubatora na tržište, čime se stvara prostor za nova mlada poduzeća."¹⁶

Nasuprot studentskim inkubatorima koji nude svoje usluge studentima fakulteta, „poduzetnički inkubatori okupljaju poduzetnike koji tek počinju poslovati (poduzetnici početnici) ili su u fazi rasta i razvoja, ali nemaju vlastiti prostor. Inkubatori omogućuju korištenje poslovnoga prostora u određenom razdoblju, po povoljnim uvjetima (bez naknade ili uz smanjenu najamninu). Opći ciljevi poslovnih inkubatora su smanjenje vjerojatnosti propadanja startup projekata, generiranje novih malih poduzeća, povećanje broja poduzeća koji opstaju na tržištu, pružanje poslovne, tehničke, obrazovne i drugih usluga svojim

¹⁵ Economic Commission for Europe, Geneva: Best practise in business incubation (2001.), 8. str, dostupno na http://www.ukspa.org.uk/sites/default/files/706%20%20Best%20Practice%20in%20Business%20Incubation_0.pdf, preuzeto 17.06.2019.

¹⁶ Economic Commission for Europe, Geneva: Best practise in business incubation (2001.), 9. str, dostupno na http://www.ukspa.org.uk/sites/default/files/706%20%20Best%20Practice%20in%20Business%20Incubation_0.pdf, preuzeto 17.06.2019.

članovima i slično.“¹⁷ „Prema organizacijskom obliku svi poduzetnički inkubatori mogu biti pravne osobe ili drugi organizacijski oblici u vlasništvu jedinica lokalne i/ili područne samouprave, u privatnom ili vlasništvu ostalih institucija.“¹⁸ Poduzetnici proizašli iz poduzetničkog inkubatora samostalno odvijaju gospodarsku djelatnost potkrijepljeni stečenim znanjem za vrijeme boravka u inkubaciji. Time postižu kvalitetnije i bolje poslovanje. Prednosti poduzetničkih inkubatora za poduzetnika:

- brže rješavanje pojedinih problema
- pristup poslovnim informacijama
- izgradnja poslovnih veza i razmjena iskustva sa poduzetnicima koji imaju sličnu poslovnu situaciju
- skraćivanje razdoblja osposobljavanja poduzeća za izbacivanje na tržište novog proizvoda/usluge
- ugled kod poslovnih partnera jer se smatra kako su poduzeća koja djeluju u poduzetničkom inkubatoru sposobnija ispunjavati svoje obveze prema dobavljačima i kupcima“¹⁹

2.3 Važnost studentskih poduzetničkih inkubatora za započinjanje poduzetničkog pothvata

„Ulaganje u obrazovanje mladih potiče razvoj njihovih vještina koje im u budućnosti mogu povećati produktivnost pa slijedom toga i ukupni društveni dohodak cijelog društva. Upravo iz tog razloga obrazovanje je iznimno korisno za ukupni gospodarski rast društva. Poduzetničko obrazovanje, bilo kao dio formalnog ili neformalnog obrazovanja, značajno utječe i na njihove buduće potencijalne poduzetničke namjere. Stoga ne čudi kako je problematika međuzavisnosti obrazovanja i uspješnog poduzetništva među znanstvenicima koji se bave područjem obrazovanja često istraživana tema čiji rezultati potvrđuju pozitivan utjecaj obrazovnog procesa na poduzetništvo.“²⁰

¹⁷ K. L. Tupek i G. Ćorić (2018) : Utjecaj poduzetničkih inkubatora na generiranje ideja i uspjeh startup projekata u Hrvatskoj, *Obrazovanje za poduzetništvo* 8, br. 1, 129. str.

¹⁸ Šimunković M. (2016) Studentski poduzetnički inkubatori kao potporna institucija za razvoj malog i srednjeg poduzetništva. *Praktični menadžment* 7, br. 1, 67. str

¹⁹ Nikolić G. i Zorić D.(2014) Razvoj startup kulture u Hrvatskoj u funkciji razvoja gospodarstva. *Praktični menadžment* 5, br. 2 , 100. str

²⁰ Charney, A. , Libecap, G. D. (2000) *The economic contribution of entrepreneurship education: An evaluation with an established program*. Emerald Group Publishing Limited, 12. izdanje, dostupno na [https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1016/S1048-4736\(00\)12002-8/full/html](https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1016/S1048-4736(00)12002-8/full/html) , preuzeto 17.06.2019.

„Kako bi poduzetništvo postalo što snažniji generator gospodarskog rasta, važno je početi s uočavanjem i razvijanjem poduzetničkih kompetencija potencijalnih poduzetnika što ranije. Prepoznavanje i nadogradnja poduzetničkih kompetencija djece već na razini osnovnog obrazovanja u cijelosti je u skladu s Europskim kompetencijskim okvirom.“²¹

U Republici Hrvatskoj je uočen problem na koji vrlo često upozoravaju i gospodarstvenici, a to je kako tržište rada ne dobiva dovoljan broj kako obrazovanih, tako ni kompetentnih stručnjaka po završetku obrazovnog procesa. Mladi, tek završeni ekonomisti, ne raspolažu sa dovoljno znanja i vještina kako bi mogli primijeniti akumulirano znanje, a mali ili srednje veliki poduzetnici nemaju vremena za uvođenje u posao takvog pripravnika pa pribjegavaju angažiranju kandidata s iskustvom.“²² Pri tome, „poduzetništvo mladih glavna je pretpostavka rješavanju nezaposlenosti mladih.“²³

„Neusklađenost znanja, vještina i kompetencija odnosi se na razlike između potreba gospodarstva i osobina ponude rada koje se uglavnom oblikuju kao ishodi obrazovnog sustava. Takva neusklađenost nastaje i kao rezultat brzih tehnoloških promjena zbog čega postojeća znanja i vještine radnika zastarijevaju, a zbog nedostatka cjeloživotnog učenja, obrazovanja na radnome mjestu ili slabosti mjera aktivne politike tržišta rada ne dolazi do njihovoga kontinuiranog prilagođavanja novim okolnostima. Hrvatska ima vrlo nizak postotak osoba uključenih u obrazovne programe nakon završetka redovnog školovanja, a čini se kako ni ishodi redovnog školovanja nisu usklađeni s potrebama tržišta rada. U posljednjih nekoliko godina značajan pomak učinjen je u usklađivanju obrazovnih programa stručnih studija, a posljedica toga je osnivanje sve većeg broja studentskih poduzeća. S vremenom se ukazala potreba za potporom tim studentskim poduzećima što je ostvareno kroz osnivanje studentskih poduzetničkih inkubatora, odnosno poslovnih inkubatora namijenjenih studentima.“²⁴

„Nastavkom obrazovanja na visokim školama, prvenstveno ekonomskim, studenti postojeća i nova znanja primjenjuju sudjelujući na studentskoj stručnoj praksi. Međutim, izniman iskorak

²¹ Bračun S. (2018.) Interes studenata tehničkog veleučilišta u Zagrebu za poduzetničko obrazovanje. *Obrazovanje za poduzetništvo* 8, br 2, 192. str

²² Stanković D., Peroš S., Čizmadija I. (2012.) Proces stjecanja poduzetničkih kompetencija od vježbovne tvrtke do studentskog poduzeća. *Učenje za poduzetništvo* 2, br 1, Sažetak

²³ Taylor D. W. (2008) The Entrepreneur in Youth: An Untapped Resource for Economic Growth, Social Entrepreneurship, and Education, *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, Vol. 14 Iss: 5, 367-369. str

²⁴ Šimunković M. (2016) Studentski poduzetnički inkubatori kao potporna institucija za razvoj malog i srednjeg poduzetništva. *Praktični menadžment* 7, br. 1, 66. str

predstavlja osnivanje studentskog poduzeća u okviru visokoškolske ustanove, gdje uz mentorski rad studenti primjenjuju svoja znanja u konkretnim poslovnim situacijama.“²⁵

„Smatra se kako iskustva inkubatora povezanih s visokoškolskim institucijama daju kvalitetne poduzetničke projekte.“²⁶ Također, „primjena studentskog poduzetničkog inkubatora kao metodičko-didaktičkog modela edukacije mladih ljudi za poduzetništvo omogućuje poticanje i podržavanje poduzetničkog načina razmišljanja studenata, unaprjeđenje suradnje i umrežavanje odgojno-obrazovnih ustanova i znanstveno-istraživačkih institucija s gospodarskim subjektima, stjecanje znanja uz mentorsko vođenje svih profesora te na taj način osposobljavanje svih zainteresiranih studenata za osnivanje, vođenje i upravljanje malim poduzećem, pripremanje studenata za stvarni svijet poduzetništva, te financijsku, tehničku i savjetodavnu podršku studentima u osnivanje vlastitog poduzeća.“²⁷

Studentski poduzetnički inkubatori, kao što je prije naglašeno, kroz savjetodavnu ulogu, pružaju podršku studentima poduzetnicima, i onima koji će to tek postati; može se reći kako novim poduzetničkim pothvatima daju „vjetar u leđa“.

Studenti su danas više no ikada primorani na samozapošljavanje, jer volatilno tržište rada ne garantira buduće zaposlenje, bilo u javnom ili privatnom sektoru; stoga inkubatori „igraju“ važnu ulogu jer se studentima omogućava samozapošljavanje, kroz pomoć u realizaciji vlastitih poslovnih ideja. Studentski poduzetnički inkubatori stvaraju mlade poduzetničke generacije koje su sposobne za suočavanje s novim promjenama i izazovima u poslovnom okruženju te kroz poduzetničke programe, radionice i gostujuća predavanja studentima omogućuje stjecanje znanja i vještina za pokretanje i uspješno vođenje malog poduzeća.

Nadalje, studentski poduzetnički inkubatori potiču mlade ljude (studente) na pokretanje poduzetničkih pothvata, a kao dodana vrijednost, poboljšava se odnos, suradnja između obrazovnih institucija i poslovnog svijeta; nastavnici – mentori prijenosom praktičnog znanja omogućuju poduzetnim studentima samostalno upravljanje novoosnovanim poduzećem, pripremajući ih na taj način za stvarni, realni svijet poduzetništva.

²⁵ Stanković D., Peroš S., Čizmadija I. (2012.) Proces stjecanja poduzetničkih kompetencija od vježbovne tvrtke do studentskog poduzeća. Učenje za poduzetništvo 2, br 1, *Sažetak*

²⁶ Ahmad, A. J., & Ingle, S. (2011) Relationship matter: case study of a university campus incubator. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 626-644. str

²⁷ Čizmadija I. i Stanković D. (2011) Poduzetnički inkubatori u edukaciji za poduzetništvo. Učenje za poduzetništvo, br. 1, 137. str

3 ANALIZA STUDENTSKIH PODUZETNIČKIH INKUBATORA U HRVATSKOJ

3.1 Studentski poduzetnički inkubatori u Hrvatskoj

„Hrvatska se u ovom trenutku može pohvaliti obrazovnim ustanovama koje su već naveliko implementirale poduzetničke predmete u svoje nastavne kurikulume, a kroz studentske poduzetničke inkubatore pružaju i dodatan „vjetar u leđa“ studentima kako bi svoju poslovnu ideju realizirali u uspješan poduzetnički pothvat.“²⁸

U Hrvatskoj danas aktivno djeluje 12 studentskih poduzetničkih inkubatora:

- SPI na Visokoj školi Nikola Šubić Zrinski;
- SPI na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu;
- SPI na Ekonomskom fakultetu u Splitu;
- SPIN na Fakultetu ekonomije i turizma u Puli;
- SPI na Veleučilištu Lavoslav Ružička u Vukovaru;
- SPI Osijek;
- SPI na Veleučilištu u Požegi;
- SPI na Visokoj poslovnoj školi PAR u Rijeci;
- SPI na FER-u;
- SPI na Visokom gospodarskom učilištu u Križevcima;
- SPI na Veleučilištu VERN;
- SPI na Veleučilištu u Bjelovaru.

U *Tablici 1.* su prikazani aktivni studentski poduzetnički inkubatori koji djeluju na visokoobrazovnim institucijama u Republici Hrvatskoj po kronološkom redoslijedu osnivanja.

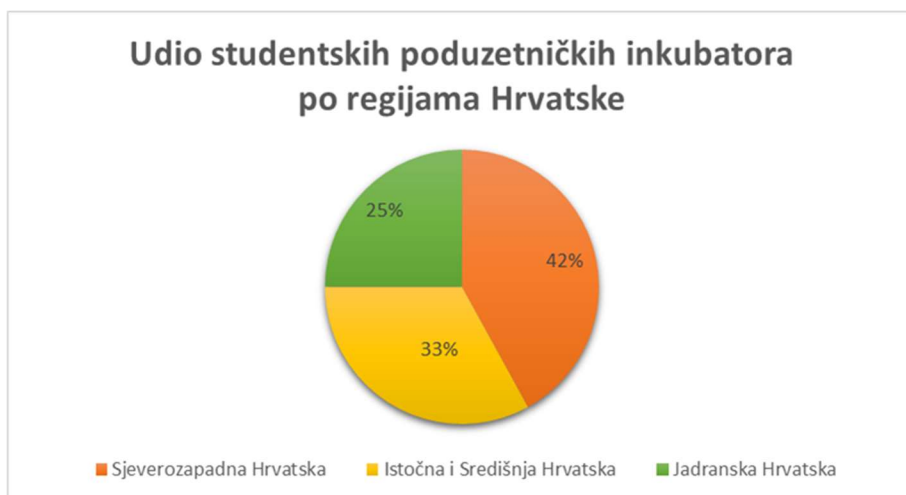
²⁸ Ivanković D., Nedović M. i Đapić D. (2015) Studentski poduzetnički inkubator: institucionalna perspektiva novih početničkih pothvata. *Obrazovanje za poduzetništvo* 5, br. 2, 48. str

Tablica1. Studentski poduzetnički inkubatori u RH

Visoko obrazovna institucija	Ime inkubatora	Grad	Godina osnivanja
Obrazovna skupina Nikola Šubić Zrinski	Studentski poduzetnički inkubator	Zagreb	2008.
Ekonomski fakultet u Zagrebu	Studentski poduzetnički inkubator	Zagreb	2009.
Veleučilište VERN	VERN startup inkubator	Zagreb	2009.
Visoko gospodarsko učilište Križevci (VGUK)	Studentski poduzetnički inkubator	Križevci	2010.
Veleučilište u Bjelovaru	Studentski poduzetničko-tehnološki inkubator „VUB“	Bjelovar	2010.
Visoka poslovna škola PAR	Studentski poduzetnički inkubator „PAR“	Rijeka	2011.
Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru	Studentski poduzetnički inkubator „VUPI“	Vukovar	2013.
Sveučilište u Puli	Studentski poduzetnički inkubator „SPIN“	Pula	2013.
Veleučilište u Požegi	Studentski poduzetnički inkubator „AKTIVA“	Požega	2014.
Ekonomski fakultet Osijek	Studentski inkubator Osijek	Osijek	2014.
Ekonomski fakultet Split	Studentski poduzetnički inkubator	Split	2015.
Fakultet elektronike i računalstva (FER)	Studentski poduzetnički inkubator „SPOCK“	Zagreb	2016.

Izvor: izrada autora prema podacima sa mrežnih stranica studentskih poduzetničkih inkubatora

Slika 2. Udio studentskih poduzetničkih inkubatora u RH

Izvor: izrada autora prema podacima iz *Tablice 1.*

Na *Slici 2.* je prikazano kako najveći udio studentskih poduzetničkih inkubatora u Hrvatskoj, oko 42%, se nalazi u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj, nakon čega 33% se nalazi u Istočnoj i Središnjoj Hrvatskoj te 3 inkubatora koja čine udio od 25% se nalaze u Jadranskoj Hrvatskoj.

Tablica 2. Broj studentskih poduzetničkih inkubatora po regijama HR

Regija	Županije	Broj studentskih inkubatora
Sjeverozapadna Hrvatska	Zagrebačka	0
	Varaždinska	0
	Međimurska	0
	Krapinsko-zagorska	0
	Koprivničko-križevačka	1
	Grad Zagreb	4
Istočna (Panonska) i Središnja Hrvatska	Vukovarsko-srijemska	1
	Virovitičko-podravska	0
	Požeško-slavonska	1
	Osječko-baranjska	1
	Karlovačka	0
	Brodsko-posavska	0
	Bjelovarsko-bilogorska	1
Sisačko-moslavačka	0	
Jadranska Hrvatska	Zadarska	0
	Šibensko-kninska	0
	Splitsko-dalmatinska	1
	Primorsko-goranska	1
	Ličko-senjska	0
	Istarska	1
	Dubrovačko-neretvanska	0
	UKUPNO	12

Izvor: izrada autora prema podacima sa mrežnih stranica studentskih poduzetničkih inkubatora

Najveći broj studentskih inkubatora se nalazi u gradu Zagrebu sa njih 4 koji se nalaze na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu, Veleučilištu VERN, Fakultetu računalstva i elektrotehnike (FER) i Visokoj školi Nikola Šubić Zrinski. Ostatak županija, njih 12, što čini 38% svih županija, nema niti jedan studentski poduzetnički inkubator. U regiji Sjeverozapadne Hrvatske nalazi se 5 inkubatora, od kojih 4 u jednoj županiji i to gradu Zagrebu. Regija Istočna i Središnja Hrvatska ima 4, dok regija Jadranska Hrvatska ima svega 3 studentska inkubatora, vidljivo u *Tablici 2*.

3.1.1 Primjeri dobre prakse – SPI Visoke škole Nikola Šubić Zrinski

Primjer dobre prakse je Visoka škola za ekonomiju, poduzetništvo i upravljanje Nikola Šubić Zrinski koja je dio obrazovne institucije pod nazivom Obrazovna grupa Zrinski . Specifičnost Visoke škole NŠZ je u tome što ima za cilj osposobiti mlade poduzetne ljude kroz teoriju i praksu kako bi uspješno vodili svoje vlastite tvrtke.

„Stručnjaci Visoke škole Nikola Šubić Zrinski kao članovi Radne skupine za razvoj Nacionalne strategije učenja za poduzetništvo 2010. – 2014. temeljem višegodišnjeg iskustva u edukaciji za poduzetništvo, prvi u Hrvatskoj i jedni od rijetkih u Europi, pokrenuli su projekt studentskih poduzetničkih inkubatora sa stvarnim studentskim poduzećima, čime su otvorili put sličnim projektima i za druge institucije. Stvarna se studentska poduzeća nameću kao jedno od mogućih načina rješavanja gospodarske krize i ogromnog problema velike nezaposlenosti mladih ljudi.

Iz te ideje nastala je Mreža studentskih poduzetničkih inkubatora čiju je potporu za nastanak i rad pružilo i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS) te Ministarstvo poduzetništva i obrta (MINPO) u čijim je prostorima 2012. godine održana konferencija kada su potpisane prve Izjave o pristupanju MSPI-u.“²⁹

Visoka škola NŠZ 2008. godine osnovala je po prvi puta na području Hrvatske „Studentski poduzetnički inkubator“ kao infrastrukturnu potporu i mentorsku mrežu stručnjaka u različitim područjima kao što su poduzetništvo, marketing, računovodstvo, pravo, ljudski resursi, poslovno umrežavanje itd., a 2016. godine Visoka škola NŠZ osniva BIZ – poduzetnički inkubator d.o.o. (Business Incubator Zrinski) koji nastavlja uspješan rad Studentskog poduzetničkog inkubatora te je upisan u Jedinstveni registar poduzetničke infrastrukture (JRPI).

„BIZ studentski poduzetnički inkubator potporna je institucija koja daje na korištenje svoj prostor i pruža usluge i pomoć studentskim poduzećima, koja su osnovana za vrijeme studiranja na stručnom studiju u Visokoj školi Nikola Šubić Zrinski u Zagrebu, studentima specijalističkog studija iste obrazovne ustanove koji već posjeduju svoja poduzeća ili

²⁹ Visoko učilište Nikola Šubić Zrinski, dostupno na <https://www.zrinski.org/nikola/centar-karijera/poduzetnicki-inkubator/poduzetnicki-inkubator-12/> , preuzeto 07.06.2019.

namjeravaju pokrenuti nova poduzeća za vrijeme studiranja te alumnima iste obrazovne ustanove.“³⁰

„BIZ studentski poduzetnički inkubator pruža sljedeće usluge:

- pružanje savjetodavne i organizacijske pomoći
- poduzetnička i tehnološka edukacija
- prijenos znanja i tehnologije
- usluge poslovnog planiranja i razvoja
- istraživanje tržišta i promocija
- razvoj poslovnih vještina
- povezivanje studentskih poduzeća s partner poduzećima iz realnog sektora
- pomoć mentorskim pristupom svakom studentskom poduzeću u njegovom poslovanju.“³¹

Od 2008. godine ukupno je osnovano 36 poduzeća (četiri d.o.o. i 32 j.d.o.o.), prosječno 3.6 po godini. Studenti samostalno određuju djelatnosti poduzeća, a ona su uglavnom usmjerena na proizvodnju i usluge. U *Tablici 3.* su prikazana sva studentska poduzeća koja su osnovana od 2008. - 2018. godine te kratak opis djelatnosti čime se svako poduzeće bavi.

Tablica 3. Studentska poduzeća osnovana na Visokoj školi Nikola Šubić Zrinski

Redni broj	Naziv poduzeća	Godina osnutka	Kratak opis djelatnosti	Status (aktivno, neaktivno) unutar BIZ-poduzetničkog inkubatora
1.	ČAROBNI KORAK d.o.o.	2008.	Organizacija dječjih rođendana	Neaktivno
2.	ČAROBNI PUT d.o.o.	2010.	Posredovanje u turizmu	Neaktivno
3.	RUKI ZRIN d.o.o.	2011.	Proizvodnja i prodaja promotivnih artikala	Neaktivno
4.	PANOGRAF d.o.o.	2012.	Oglašavanje putem panela	Neaktivno
5.	FIT FOR LIFE-ZRINSKI j.d.o.o.	2014.	Prodaja sportske opreme	Neaktivno
6.	SERVIS ZRINSKI	2014.	Prodaja električne opreme	Neaktivno

³⁰ Visoko učilište Nikola Šubić Zrinski, dostupno na <https://www.zrinski.org/nikola/centar-karijera/poduzetnicki-inkubator/poduzetnicki-inkubator-12/>, preuzeto 07.06.2019.

³¹ Visoko učilište Nikola Šubić Zrinski, dostupno na <https://www.zrinski.org/nikola/centar-karijera/poduzetnicki-inkubator/poduzetnicki-inkubator-12/>, preuzeto 07.06.2019.

	j.d.o.o.			
7.	NAKIT ZRINSKI j.d.o.o.	2014.	Izrada i prodaja nakita	Neaktivno
8.	INFORMATIKA ZRINSKI j.d.o.o.	2014.	Informatičke usluge	Neaktivno
9.	ŠLJIVICA ZRINSKI j.d.o.o.	2014.	Proizvodnja proizvoda od šljive	Neaktivno
10.	ZAŠTITA ZRINSKI j.d.o.o.	2014.	Prodaja proizvoda za osobnu zaštitu	Neaktivno
11.	LED RASVJETA ZRINSKI j.d.o.o.	2014.	Prodaja i instalacija LED rasvjetnih tijela	Neaktivno
12.	MOTO ZRINSKI j.d.o.o.	2014.	Trgovina automobilima i motornim vozilima	Neaktivno
13.	EKO ZRINSKI j.d.o.o.	2015.	Proizvodnja i prodaja ekološki uzgojenih prehrambenih proizvoda	Neaktivno
14.	PUCE ZRINSKI j.d.o.o.	2015.	Restauracija starog namještaja	Neaktivno
15.	VITAMINUM ZRINSKI j.d.o.o.	2015.	Prodaja dijetetske hrane	Neaktivno
16.	AKOMODO ZRINSKI j.d.o.o.	2015.	Djelatnost putičkih agencija	Neaktivno
17.	KOZMETIKA ZRINSKI j.d.o.o.	2015.	Prodaja kozmetičkih proizvoda	Neaktivno
18.	STEP IN ZRINSKI j.d.o.o.	2015.	Usluge promidžbe	Neaktivno
19.	SALACIA ZRINSKI j.d.o.o.	2015.	Prodaja uredskog materijala	Neaktivno
20.	MATERIJAL ZRINSKI j.d.o.o.	2015.	Prodaja uredskog materijala	Neaktivno
21.	BEAUTY ZRINSKI j.d.o.o.	2016.	Usluge šminkanja i prodaje kozmetike	Neaktivno
22.	TIANTE ZRINSKI j.d.o.o.	2016.	Prodaja pjeskarenog stakla i ostalih personaliziranih poklona	Neaktivno
23.	ZEUS MECHA j.d.o.o.	2016.	Prodaja i servis informatičke opreme	Neaktivno
24.	VALIBORA ZRINSKI j.d.o.o.	2016.	Izrada i prodaja unikatnih ukrasnih anđela	Neaktivno
25.	GLINUS ZRINSKI j.d.o.o.	2017.	Izrada i prodaja suvenira i ostalih proizvoda od gline	Aktivno
26.	SHAGGY FRIENDS j.d.o.o.	2017.	Izrada i prodaja personaliziranih ukrasnih okvira	Aktivno
27.	APES DRON j.d.o.o.	2017.	Usluge fotografiranja i snimanja dronom	Aktivno
28.	INFINIE MEMORY j.d.o.o.	2017.	Izrada i prodaja ukrasnih proizvoda	Aktivno
29.	FRIKTOM ZRINSKI	2018.	Izrada frikcijskih dijlova	Aktivno

	j.d.o.o.		kočionih sustava za stojeve i vozila	
30.	ANONIMO INSIDERS j.d.o.o.	2018.	Usluge mystery shoppinga i analiza prikupljenih podataka	Aktivno
31.	PLESNI STUDIO IGNEA j.d.o.o.	2018.	Organizacija pužanje usluge plesih tečajeva	Aktivno
32.	PIC`N` GO ZRINSKI j.d.o.o.	2018.	Organizacija pružanje usluga plesnih tečajeva	Aktivno
33.	SMARTPARK j.d.o.o.	2018.	Prodaja jednostrukih parking uređaja	Aktivno
34.	AURORA ZRINSKI j.d.o.o.	2018.	Proizvodnja i prodaja poslovne odjeće za žene	Aktivno
35.	STRIX MEDIJA j.d.o.o.	2018.	Usluge digitalnog marketinga	Aktivno
36.	WILD RANCH ZRINSKI j.d.o.o.	2018.	Pružanje usluge škole jahanja i terapijskog jahanja	Aktivno

Izvor: Izrada autora prema Sudskom registru Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske

Od ukupno 36 osnovanih studentskih poduzeća, unutar BIZ – studentskog poduzetničkog inkubatora danas aktivno posluje 12 poduzeća. Od ostalih poduzeća koja su napustila studentski inkubator, 9 poduzeća aktivno posluje na području Republike Hrvatske (Čarobni korak d.o.o., čarobni put d.o.o., Ruki Zrin d.o.o., Panograf d.o.o., Puce Zrinski j.d.o.o., Beauty zrinski j.d.o.o., Tiante Zrinski j.d.o.o., Zeus Mecha j.d.o.o. i Valibora Zrinski j.d.o.o.), dok je 15 poduzeća obrisano iz sudskog registra Ministarstva pravosuđa RH i više ne posluje.

3.1.2 Primjeri dobre prakse - Studentski poduzetnički inkubator VUPI

„Studentski poduzetnički inkubator VUPI osnovan je 20. studenog 2013. godine na Veleučilištu „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru, s ciljem promicanja poduzetništva i samozapošljavanja među mladima u gradu Vukovaru i cijeloj Vukovarsko-srijemskoj županiji. Glavna zadaća inkubatora je kvalitetnim obrazovnim aktivnostima osposobiti mlade ljude za prepoznavanje prilika, poslovno planiranje i pokretanje vlastitog poduzeća, uključujući i razvoj mekih vještina kao što su osjećaj za inicijativu, kreativnost, samostalnost i timski rad.“³²

„Vizija inkubatora je stvaranje mladih poduzetničkih generacija sposobnih za suočavanje s novim promjenama i izazovima u poslovnom okruženju, a misija studentskog poduzetničkog

³² Ivanković D., Nedović M. i Đapić D. (2015) Studentski poduzetnički inkubator: institucionalna perspektiva novih početničkih pothvata. Obrazovanje za poduzetništvo 5, br. 2, 49. str

inkubatora je kroz poduzetničke programe, radionice, poslovne simulacije i gostujuća predavanja studentima omogućiti stjecanje znanja i vještina za pokretanje i uspješno vođenje malog poduzeća.“³³

Osnovni cilj projekta „Studentski poduzetnički inkubator“ je osigurati prostor, kompjutersku opremu, stručnu i savjetodavnu pomoć postojećim i završenim studentima Veleučilišta u cilju razvoja njihovih poduzetničkih ideja i realizacije poslovnih pothvata.

„Inkubator pomaže studentima u ostvarenju specifičnih ciljeva koji se pronalaze u:

- osiguranju potrebne infrastrukture
- mentorstva
- generiranju i oblikovanju poslovnih ideja
- izradi poslovnog plana
- istraživanju tržišta
- umrežavanju s poduzetnicima, nositeljima (predstavnicima) poduzetničke infrastrukture te potencijalnim investitorima.“³⁴

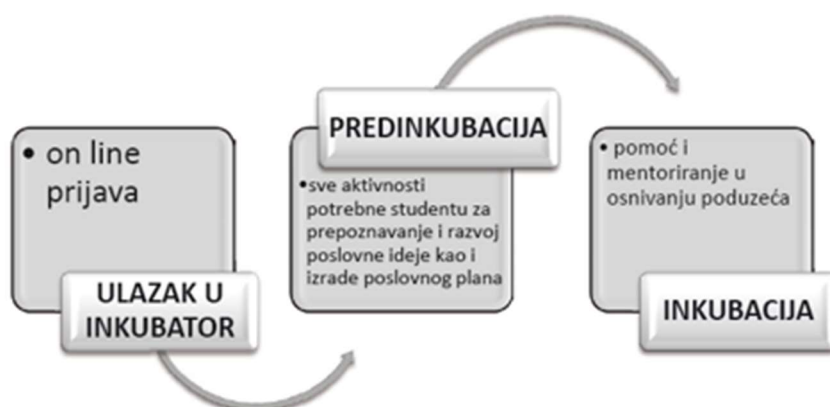
Ciljna skupina su redovni i izvanredni studenti sva tri stručna studija: Trgovine, Fizioterapije i Upravnog studija kao i članovi ALUMIA koji svoju poslovnu ideju žele razvijati u sklopu inkubatora.

Obrazovne aktivnosti odvijaju se u tri faze kao što je prikazano na *Slici 3*.

³³ Studentski poduzetnički inkubator VUPI, dostupno na <https://www.vevu.hr/upload/i902/50VUPI.pdf> , preuzeto 20.08.2019.

³⁴ Ivanković D., Nedović M. i Đapić D. (2015.) Studentski poduzetnički inkubator: institucionalna perspektiva novih početničkih pothvata. *Obrazovanje za poduzetništvo* 5, br. 2 , 49. str

Slika 3. Hodogram aktivnosti SPI-a VUPI

Izvor: Ivanković D., Nedović M. i Đapić D. (2015) Studentski poduzetnički inkubator: institucionalna perspektiva novih početničkih pothvata. *Obrazovanje za poduzetništvo* 5, br. 2, 50. str

„Odmah, po ulasku u inkubator, organiziraju se edukacije i radionice na temu startup poslovanja – od prepoznavanja poslovne prilike, istraživanja i razvoja, pa sve do komercijalizacije ideje i otvaranja poduzeća. Cijelo vrijeme korisnici inkubatora imaju mentorsku pomoć.“³⁵

Također, Veleučilište „Lavoslav Ružička“ je član Mreže studentskih poduzetničkih inkubatora (MSPI) koji je osmišljen kao virtualna platforma putem koje studenti uz pomoć iskusnih mentora imaju mogućnost razvijati svoje ideje i postati poduzetnicima i prije završetka studija.

3.1.3 Primjeri dobre prakse – Ekonomski fakultet Split

Studentski poduzetnički inkubator djeluje na Ekonomskom fakultetu u Splitu te je namijenjen svim proaktivnim i poduzetnim studentima Sveučilišta u Splitu, s ciljem promicanja poduzetništva mladih te povećanja uspješnosti njihovih poduzetničkih poduhvata.

„Studentski poduzetnički inkubator osmišljen je nakon pet generacija uspješno održanih Poduzetničkih Akademija Ekonomskog fakulteta, šestotjednog programa za studente

³⁵ Ivanković D., Nedović M. i Đapić D. (2015) Studentski poduzetnički inkubator: institucionalna perspektiva novih početničkih pothvata. *Obrazovanje za poduzetništvo* 5, br. 2, str. 50

Sveučilišta koji kroz edukacije o poduzetništvu i praktičan rad na idejama uvodi mlade u poslovni svijet te ih uči kako napraviti uspješan poslovni plan. Ekonomski fakultet u Splitu započeo je ideju za Inkubator kako bi studenti kroz cijelu akademsku godinu imali priliku za razvoj svojih poslovnih modela, ne samo za vrijeme trajanja programa Poduzetničke Akademije.“³⁶

Ciljne skupine su studenti i diplomanti, od kojih neki već imaju definirane vlastite poduzetničke ideje. Mladi imaju mogućnost korištenja tehnički opremljenog prostora za rad na Ekonomskom fakultetu u kojem mogu razvijati svoje inovacije, te osim samostalnog rada imaju priliku za dijeljenje ideja s drugim poduzetnim kolegama u Inkubatoru, kao i priliku rada u timovima na konkretnim idejama svojih kolega. Osim samog prostora, SPI studentima kroz različite edukacije i radionice pruža uvid u proces realiziranja poduzetničke ideje te pomaže u područjima marketinga, financija i upravljanja.

„Članovi unutar SPI-a dobivaju:

- korištenje tehnički opremljenog coworking prostora za sve članove inkubatora
- mentorska podrška u razvoju poslovnih modela i projekata
- edukacije i radionice
- networking eventi
- poslovno savjetovanje
- pohađanje Student Business Academy programa
- podrška i priprema za nacionalna i međunarodna natjecanja.“³⁷

3.2 Financiranje studentskih inkubatora

„Strategija Europa 2020 desetogodišnja je strategija Europske unije za rast i zapošljavanje. Pokrenuta je 2010. kako bi se stvorili uvjeti za pametan, održiv i uključiv rast, a dogovoreno je pet glavnih ciljeva do kraja 2020. Oni uključuju zapošljavanje, istraživanje i razvoj, klimatske promjene/energiju, socijalnu uključenost, smanjenje siromaštva te obrazovanje. Unutar strategije Europa 2020 podrška obrazovanju za poduzetništvo može se vidjeti preko Unije inovacija – jedna je od 7 vodećih inicijativa strategije Europa 2020, a unutar nje

³⁶ Studentski poduzetnički inkubator, dostupno na <http://spi.efst.hr/o-nama/>, preuzeto 17.07.2019.

³⁷ Studentski poduzetnički inkubator, dostupno na <http://spi.efst.hr/>, preuzeto 17.07.2019.

Europska komisija poziva države članice razvijati školske kurikulume u koje će biti uključeni ishodi učenja koji podupiru razvoj inovativnosti, kreativnosti i poduzetničkih vještina.“³⁸

„Dosljednost u promociji poduzetništva vidljiva je i u Rezoluciji Europskog parlamenta o promicanju poduzetništva mladih obrazovanjem i osposobljavanjem gdje se pozivaju države članice, kao i regionalne i lokalne vlasti, u potpunosti iskoristiti resurse iz strukturnih fondova EU-a, posebice Europskog socijalnog fonda, kako bi se promicali poduzetničko obrazovanje i osposobljavanje te razvoj digitalnih vještina na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.“³⁹

Naime, države članice Europske unije vlastitim strateškim dokumentima određuju na koji će način postići prioritete definirane na višim strateškim razinama (primjerice ciljeve strategije Europa 2020, ciljeve strateškog okvira Obrazovanje i osposobljavanje 2020...). To upućuje na zaključak kako postoje različiti pristupi u stratejskom promišljanju država članica kase analizira potpora obrazovanju za poduzetništvo.

„Posljednji strateški dokument usvojen u Republici Hrvatskoj vezan za obrazovanje za poduzetništvo je Strategija učenja za poduzetništvo 2010. – 2014. Nakon 2014. godine obrazovanje za poduzetništvo spominje se jedino u okviru Strategije razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2013. – 2020. (Europska komisija, 2011). U tom dokumentu, u Strateškom cilju 3, promocija poduzetništva definirana je kao: Jačanje izobrazbe za poduzetništvo i poduzetničke kompetencije u sklopu kurikuluma školskih i visokoškolskih ustanova te na sveučilištima i znanstvenim ustanovama. Za razliku od Strateškog cilja 3, u Strateškom cilju 4, poboljšanje poduzetničkih vještina definirano je: Gdje se podupire cjeloživotno učenje zaposlenih u subjektima maloga gospodarstva.“⁴⁰

Vidljivo je kako je nakon 2014. godine u Republici Hrvatskoj obrazovanje za poduzetništvo izostavljeno iz ključnih strateških dokumenata (osim jedne mjere u okviru Strategije razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2010.– 2014, strategije koja nije dio obrazovne politike). Temeljem te činjenice, može se zaključiti kako se manje ulaže u razvoj obrazovanja za poduzetništvo te nije prepoznata važnost obrazovanja za poduzetništvo na način na koji je ono prepoznato na razini Europske unije.

³⁸ Milojević D., Šimunković M. (2017.) Korištenje EU fondova u obrazovanju za poduzetništvo: primjeri dobre prakse i perspektiva do 2020. godine. Obrazovanje za poduzetništvo 7, 354-355 str.

³⁹ Milojević D., Šimunković M. (2017.) Korištenje EU fondova u obrazovanju za poduzetništvo: primjeri dobre prakse i perspektiva do 2020. godine. Obrazovanje za poduzetništvo 7, 355, str

⁴⁰ Milojević D., Šimunković M. (2017.) Korištenje EU fondova u obrazovanju za poduzetništvo: primjeri dobre prakse i perspektiva do 2020. godine. Obrazovanje za poduzetništvo 7, br 1, 356 str.

„Kada se govori o izvorima financiranja obrazovanja za poduzetništvo, europske zemlje koriste različite načine financiranja. Naime to mogu biti:

- Državni proračun
- Erasmus + i ostali centralizirani programi
- EU fondovi
- Europski socijalni fondovi“⁴¹

U Republici Hrvatskoj obrazovanje za poduzetništvo se financira isključivo iz EU fondova i ne postoje proračunska sredstva namijenjena obrazovanju za poduzetništvo (European Commission/EACEA/Eurydice, 2016). „U EU fondovima postoji cijeli niz centraliziranih i decentraliziranih programa namijenjenih financiranju obrazovnih projekata, između ostalog i projekata kojima se podupire razvoj poduzetničkih kompetencija, a time i studentskih poduzetničkih inkubatora.“⁴²

Također, studentski inkubatori u Hrvatskoj se financiraju iz Europskog socijalnog fonda. „To je decentralizirani program kojim upravljaju države članice akreditiranim nacionalnim agencijama s ciljem ostvarivanja ciljeva koji su definirani u operativnim programima svake zemlje. Operativni su programi plansko-programski dokumenti u kojima se detaljnije opisuju i razrađuju mjere i aktivnosti za učinkovitu provedbu i korištenje ESI fondova.“⁴³

„Za razdoblje 2014. – 2020. godine Hrvatska je pripremila dva operativna programa za provedbu Kohezijske politike:

- Operativni program Konkurentnost i kohezija (za korištenje Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda)
- Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali (za korištenje Europskog socijalnog fonda i Inicijative za zapošljavanje mladih).“⁴⁴

„Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali, ukupne vrijednosti od oko 1,850 milijardi eura, ima 5 prioriternih osi:

⁴¹ Milojević D., Šimunković M. (2017.) Korištenje EU fondova u obrazovanju za poduzetništvo: primjeri dobre prakse i perspektiva do 2020. godine. *Obrazovanje za poduzetništvo* 7, br 1, 357.-361. str

⁴² Milojević D., Šimunković M. (2017.) Korištenje EU fondova u obrazovanju za poduzetništvo: primjeri dobre prakse i perspektiva do 2020. godine. *Obrazovanje za poduzetništvo* 7, br 1, 357 str.

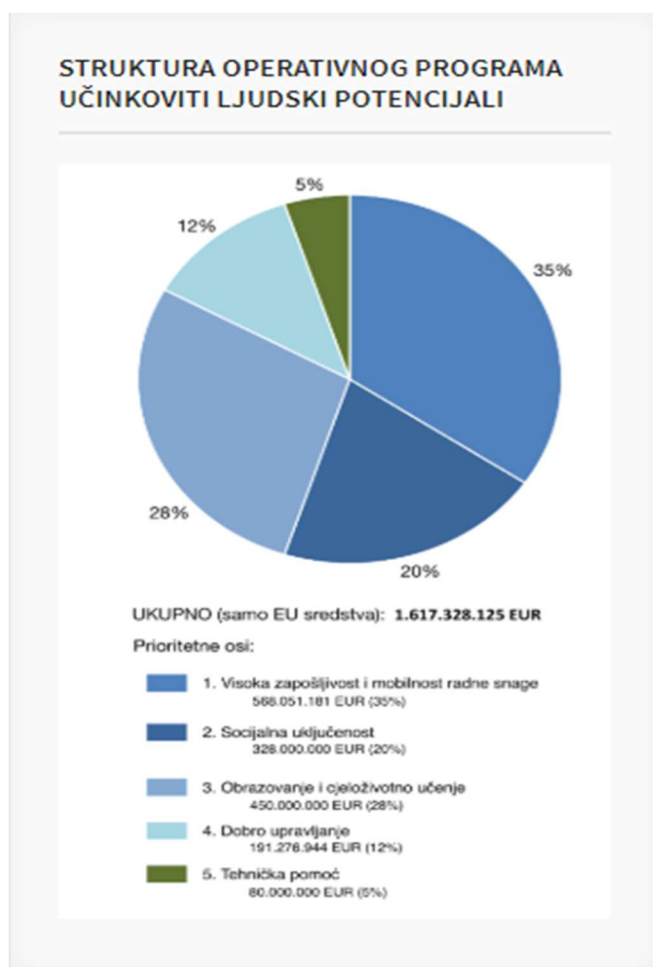
⁴³ Milojević D., Šimunković M. (2017.) Korištenje EU fondova u obrazovanju za poduzetništvo: primjeri dobre prakse i perspektiva do 2020. godine. *Obrazovanje za poduzetništvo* 7, br 1, 359 str.

⁴⁴ Europski socijalni fond, dostupno na <http://www.esf.hr/europski-socijalni-fond/razdoblje-2014-2020/> , preuzeto 13.08.2019.

- Visoka zapošljivost i mobilnost radne snage
- Socijalna uključenost
- Obrazovanje i cjeloživotno učenje
- Dobro upravljanje
- Tehnička pomoć

od kojih je za prioritetnu os *Obrazovanje i cjeloživotno učenje* predviđeno 450 milijuna eura, odnosno 28,44 % sredstava iz Operativnog programa⁴⁵, vidljivo na *Slici 4*.

Slika 4. Struktura operativnog programa učinkovitosti ljudskih potencijala

Izvor: Europski socijalni fond, dostupno na <http://www.esf.hr/europski-socijalni-fond/razdoblje-2014-2020/> (preuzeto: 13.08.2019.)

Kako je zadnja strategija učenja za poduzetništvo Republike Hrvatske bila razvijena za period 2010. – 2014., nakon isteka strategije obrazovanje za poduzetništvo dolazi do pada sustavne podrške razvoju obrazovanja za poduzetništvo. Istraživanje koje je provela European

⁴⁵ Milojević D., Šimunković M. (2017.) Korištenje EU fondova u obrazovanju za poduzetništvo: primjeri dobre prakse i perspektiva do 2020. godine. *Obrazovanje za poduzetništvo* 7, br 1, 359. str

Commission/ EACEA/ Eurydice 2016. godine pokazalo je kako se u Republici Hrvatskoj obrazovanje za poduzetništvo financira isključivo iz EU fondova.

Posljednji put kada su se izdvajala proračunska sredstva za financiranje obrazovanja za poduzetništvo projektnim pristupom izvršeno je 2014. godine preko Poduzetničkog impulsa – programa poticanja malog gospodarstva. „Tim programom promoviralo se učenje za poduzetništvo i navedeno je kao jedan od ukupno četiri prioriteta cijelog programa, konkretno mjerom D1 „Obrazovanje za poduzetništvo“. Naime, natječaj je nudio potporu za aktivnosti poticanja obrazovanja za poduzetništvo na visokoobrazovnim institucijama kroz:

- studentsko poduzetništvo i studentske poduzetničke inkubatore
- stvaranje poduzetničke klime u školama
- jačanje poduzetničkih kompetencija putem aktivnosti poticanja razvoja učeničkih zadruga i učeničkih poduzeća
- stjecanje poduzetničkih kompetencija te
- primjena znanja i vještina u dijelu poslovanja vježbeničkih tvrtki, aktivnosti promidžbe poduzetništva mladih preko organizacije dječjeg tjedna poduzetništva i dr.“⁴⁶

„Rezultati Poduzetničkog impulsa 2014 pokazali su kako je u okviru navedene mjere D1 „Obrazovanje za poduzetništvo“ zaprimljeno 97 prijava, a samo njih 28 je odobreno. Ukupan iznos dodijeljenih sredstava je 1.000.000,00 kuna, što pokazuje kako je prosječan iznos dodijeljene potpore iznosio 35.714,28 kuna.“⁴⁷

Poslovni eksperti iz HAMAG INVEST-a odnosno Hrvatske agencije za malo gospodarstvo i investicije i Obrazovne grupe Zrinski primjećuju kako se korištenjem studentskih poduzetničkih inkubatora kao metodičko – didaktičkog modela u učenju, mlade ljude potiče na poduzetničko djelovanje, istovremeno poboljšavajući suradnju između obrazovnih institucija i poslovnog svijeta. Ova mjera pokazala se zanimljivom u akademskoj zajednici te je nekoliko institucija kao što su fakulteti, veleučilišta i visoke škole dobilo sredstva za osnivanje i opremanje studentskih poduzetničkih inkubatora. Kroz razne edukacije, korištenje

⁴⁶ Ministarstvo poduzetništva i obrta (2014). Poduzetnički impuls 2014: Program poticanja poduzetništva i obrta, dostupno na: <http://www.seecel.hr/UserDocsImages/Documents/Poduzetni%C4%8Dki-impuls-2014.pdf>, preuzeto 13.08.2019.

⁴⁷ Gašić, M. (2015). Razvoj pozitivnog odnosa prema cjeloživotnom učenju unutar poduzetništva. Obrazovanje za poduzetništvo: znanstveno stručni časopis o obrazovanju za poduzetništvo. 5(1), 111-121 str.

poslovnog prostora i pripremanja mladih ljudi za ulazak u stvarni svijet poduzetništva osigurani su temeljni preduvjeti za pokretanje poduzetničkih aktivnosti i samozapošljavanja.

Također, na mrežnim stranicama studentskih inkubatora su navedeni načini na koji su studentski inkubatori financirani, a neki od njih su:

- „Studentski inkubator na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu je opremljen tehničkim pomagalima (kompjuterskom opremom) koja je financirana donacijom tvrtke Hewlett Packard.“⁴⁸
- „Studentski inkubator u Splitu je financirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda u okviru Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala 2007.-2013. sa ukupno 302.450 kuna.“⁴⁹
- „Studentski inkubator VUPI je realiziran uz financijsku potporu Ministarstva poduzetništva i obrta Republike Hrvatske kroz aktivnost D1.2. Akademsko poduzetništvo – znanje za gospodarstvo, programa poticanja poduzetništva i obrta – „Poduzetničkog impulsa“ za 2013. godinu. Zahvaljujući podršci resornog ministarstva u sklopu studentskog poduzetničkog inkubatora osigurana je infrastruktura i stvoreni svi preduvjeti za ulazak u poduzetničke aktivnosti kao i samozapošljavanja studentske populacije.“⁵⁰
- „Studentski inkubator AKTIVA je realiziran uz ukupnu vrijednost projekta od 159.553,92 eura, od kojih je dano 141.738,42 eura iz fondova EU.“⁵¹

3.3 Programi poticanja studentskih poduzetničkih inkubatora

„Najrazvijenije zemlje svijeta kao i Europska Unija prepoznale su važnost podupiranja poduzetništva, razvoja poduzetničke klime i formiranja okvira koji podupire učenje za poduzetništvo u nacionalnom i internacionalnom kontekstu. To je od najveće važnosti na razini obrazovanja za poduzetništvo. Poduzetnička inkubacija je posebno važna za stvaranje mladih studentskih poduzeća te podrška kroz njihovu najosjetljiviju fazu – u ranim začetima

⁴⁸Ekonomski fakultet Zagreb dostupno na <http://www.efzg.unizg.hr/za-studente-29717/razvoj-karijera/studentski-poduzetnicki-inkubator-10434/10434> , preuzeto 09.09.2019.

⁴⁹ Studentski poduzetnički inkubator, dostupno na <http://spi.efst.hr/> , preuzeto 09.09.2019.

⁵⁰ Studentski poduzetnički inkubator VUPI, dostupno na <https://www.vevu.hr/upload/i902/50VUPI.pdf> , preuzeto 09.09.2019.

⁵¹ Europski strukturni i investicijski fondovi, dostupno na http://arhiva.strukturnifondovi.hr/projekti?projekt_id=505 , preuzeto 09.09.2019.

razvoja. Studentski poduzetnički inkubator kao dio strategije ekonomskog razvoja je idealan subjekt koji proaktivno doprinosi usmjeravanju inovacija i omogućava njegujući, podupirući okoliš studentima koji imaju dobre poslovne ideje i žele započeti vlastiti posao.“⁵²

„Zahvaljujući uspješnim projektima, Hrvatska je poznata u svijetu i regiji Srednje i Istočne Europe (CEE regija) i ima dobrih prilika za dobivanje investicija. Pored toga, postoji niz programa pomoći EU koji pomažu po pitanju konkurentnosti.“⁵³

U Republici Hrvatskoj jedan od uspješno provedenih programa poticanja studentskih poduzetničkih inkubatora je *Program uvođenja mladih u zadnjim godinama obrazovanja /12 mjeseci od završetka formalnog obrazovanja, u poduzetništvo putem virtualne platforme.*

Program je razvijen od strane HAMAG-BICRO-a u okviru kojeg studenti imaju priliku ostvariti financijsku podršku za realizaciju svojih poduzetničkih rješenja. Koncept je zamišljen kao virtualna mreža studenata/studentskih timova i mentora – predstavnika visokoškolskih institucija i poslovne zajednice u kojoj će mentori biti savjetodavna potpora studentima u ostvarenju njihovih poduzetničkih ideja, koje će po realizaciji dobiti financijsku podršku od HAMAG-BICRO-a, dok sa druge strane, poduzetnici koji se uključe u Program, imat će priliku putem postavljenih projektnih zadataka, dobiti rješenje, realizirano od strane najboljeg studenta/studentskog tima, financirano također od iste institucije.

Time je na području Hrvatske 2012. godine oformljena Mreža studentskih poduzetničkih inkubatora (MPSI). To je virtualna platforma putem koje studenti, uz pomoć mentora, razvijaju svoje poslovne ideje. U otvorenom dijelu stranice moguća je razmjena informacije i savjeta te poslovno povezivanje, dok u zatvorenom dijelu stranice svaki pojedini student može s povjerenjem provjeravati i razvijati svoju poduzetničku ideju u suradnji s izabranim mentorom ili mentorima koji su potpisali izjavu o prihvaćanju Etičkog kodeksa. Sve njihove aktivnosti su usmjerene na poticanje studenata na ulazak u poduzetništvo te smanjenje rizika prilikom pokretanja tvrtki pružajući potrebne informacije, mentorstvo te financiranje projekata s ciljem realizacije studentskih ideja i izgrađenim poduzetničkim vještinama već za vrijeme studija. „MPSI je namijenjena svim redovnim i izvanrednim studentima preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija sveučilišta i ostalih visokoškolskih ustanova (veleučilišta i visokih škola) te mentorima (profesorima / poduzetnicima) koji kroz

⁵² Visoka škola Nikola Šubić Zrinski, Program „Mreža studentskih poduzetničkih inkubatora“, dostupno na: <http://www.zrinski.org/nikola/ircz/projekti/najava-programa-mreza-studentskih-poduzetnickih-inkubatora-mspi/>, preuzeto 16.08.2019.

⁵³ Klačmer Čalopa M., Horvat J., Lalić M. (2014.) Analysis of financing sources for startups companies, Faculty of Organization and Informatics, Varaždin, 34. str

razne aktivnosti pripremaju studente za stvarni svijet poduzetništva. Mentorstvo profesora omogućava trening svim zainteresiranim studentima u osnivanju i upravljanju malim i srednjim poduzećima te omogućava prijenos praktičnog znanja.“⁵⁴ Danas se na internetskoj stranici može pretražiti veliki broj aktivnih mentora iz raznih područja (arhitektura, bankarstvo, biomedicina, ekonomija, elektrotehnika, marketing, osiguranje, transport, statistika...) koji aktivno pomažu studentima u razvijanju poduzetničkih ideja i daju savijete za nove poslovne pothvate. Time će se stvoriti bolje veze među stručnjacima i poslovnim sektorom i povećati inovativni pristup poslovanju u nacionalnom gospodarstvu, vezano uz proizvodnju, razvoj tehnologije, procesa (organizacija, standardi kvalitete i procedura) uz tržišni pristup. U procesu realizacije poduzetničke ideje svaki student sa svojim timom može odabrati do 5 mentora, odnosno jednog glavnog i četiri komentatora, koji će pokriti sva potrebna područja za realizaciju ideje.

Mreža studentskih poduzetničkih inkubatora omogućuje:

- dobivanje mentorstva
- umrežavanje sa kolegama i profesorima s drugih fakulteta
- izradu poslovnog plana uz vodstvo odabranih mentora (maksimalno 5)
- dobivanje financijske potpore
- osnivanje vlastitog poduzeća
- poslati odabranom poduzetniku zamolbu za stručnom praksom.“⁵⁵

„*Vizija* MSPI-a je razvitak i podizanje kvalitete obrazovanja i osposobljavanja studenata za poduzetništvo u Republici Hrvatskoj, a *misija* umrežavanje i podrška studentskih poduzetničkih aktivnosti u RH.“⁵⁶ Cilj Programa je, prvenstveno, razviti svijest o poduzetništvu, njegovoj ulozi i značenju u cjelokupnoj slici nacionalnog gospodarstva. Također, mlada populacija se na ovaj način nastoji potaknuti na proaktivnost vezanu uz realiziranje svojih poduzetničkih ideja.

MSPI je program vođen od strane javno-privatnog partnerstva između HAMAG INVEST-a i Obrazovne grupe Zrinski u koji se mogu uključiti sve visokoškolske institucije i poduzetničke potporne institucije u Republici Hrvatskoj s ciljem podrške razvoju poduzetništva studentske

⁵⁴ Mreža studentskih poduzetničkih inkubatora, dostupno na <https://www.msipi.hr/kome-je-namijenjen-msipi/> , preuzeto 17.08.2019.

⁵⁵ Mreža studentskih poduzetničkih inkubatora, dostupno na <https://www.msipi.hr/mreza-studentskih-poduzetničkih-inkubatora/> , preuzeto 17.08.2019.

⁵⁶ Mreža studentskih poduzetničkih inkubatora, dostupno na <https://www.msipi.hr/sto-su-studentski-poduzetnicki-inkubatori/> , preuzeto 17.08.2019.

populacije. Danas broji 42 potporne institucije te 34 visokoškolskih institucija koje su vidljive u *Tablici 4.*

Među najpoznatijim potpornim institucijama nalaze se HAMAG-BICRO, Ministarstvo poduzetništva i obrta, Obrazovna grupa Zrinski, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, Državni zavod za intelektualno vlasništvo, Hrvatska banka za obnovu i razvitak, HBOR i Razvojna agencija Zagreb.

Tablica 4. Visokoškolske institucije uključene u Mrežu studentskih poduzetničkih inkubatora

Redni broj	Mjesto	Naziv potporne institucije
1.	Zagreb	Visoka škola za ekonomiju, poduzetništvo i upravljanje Nikola Šubić Zrinski
2.		Fakultet elektronike i računalstva
3.		Obrazovna grupa Zrinski
4.		Tekstilno -tehnološki fakultet
5.		Prehrambeno-biotehnološki fakultet
6.		Građevinski fakultet
7.		Sveučilište Sjever
8.		Visoka poslovna škola Libertas
9.	Osijek	Prehrambeno – tehnološki fakultet
10.		Ekonomski fakultet
11.		Učiteljski fakultet
12.		Elektrotehički fakultet
13.		Sveučilište „Josipa Jurja Strossmayera“
14.		Prehrambeno – tehnološki fakultet
15.	Split	Sveučilišni odjel za stručne studije
16.		Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije
17.		Visoka škola za menadžment i dizajn Aspira
18.		Ekonomski fakultet
19.	Rijeka	Ekonomski fakultet
20.		Visoka poslovna škola PAR
21.	Vukovar	Veleučilište “Lavoslav Ružička”
22.	Slavonski Brod	Strojarski fakultet
23.		Veleučilište u Slavanskom Brodu
24.	Požega	Veleučilište u Požegi
25.	Virovitica	Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici,
26.	Križevci	Visoko gospodarsko učilište Križevci
27.	Bjelovar	Visoka tehnička škola
28.	Varaždin	Fakultet organizacije i informatike
29.	Gospić	Veleučilište “Nikola Tesla”
30.	Opatija	Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
31.	Pula	Fakultet ekonomije i turizma “Dr. Mijo Mirković”
32.	Zadar	Sveučilište u Zadru

33.	Knin	Veleučilište „Marko Marulić“
34.	Šibenik	Veleučilište u Šibeniku

Izvor: izrada autora prema Mreži studentskih poduzetničkih inkubatora

Integrirajući svoja znanja i vještine umrežavajući se unutar projektnih timova s kolegama koji posjeduju znanja iz različitih područja, budući će poduzetnici ovim Programom dobiti iskustvo u timskom radu, osjećaj odgovornosti za realizaciju zajedničkih projekata te naučiti kako komunicirati unutar strukturirane poslovne zajednice. Sve navedeno je od neophodnog značaja za lakše snalaženje i opstanak ne samo u poduzetničkom svijetu, već i općenito u poslovnom okruženju.

Početkom prošle godine HAMAG-BICRO je objavio projekt za sve sudionike Mreže studentskih poduzetničkih inkubatora koji je od velikog značaja za financiranje studenata i studentskih inkubatora. Naime, radi se o natječaju sa ukupno 200.000,00 kuna za realizaciju poduzetničkih projekata odnosno rješavanje poduzetničkih zadataka u okviru dva pilot-projekta:

- Zavrti priču! (razvoj studentske ideje)
- Riješi problem! (zadano od strane poduzetnika)

U okviru prvog pilot projekta *Zavrti priču!* studenti i studentski timovi prijavljuju HAMAG-BICRO-u svoje poduzetničke projekte ili ideje koje uz pomoć mentora iz akademskog i realnog sektora razvijaju do faze osnivanja vlastite tvrtke. Pritom na raspolaganju imaju mrežu koja se sastoji od studenata raznih stručnih profila kao potencijalnih sudionika u projektnom timu te profesora, studentskih inkubatora, poduzetničkih potpornih institucija i poduzetnika iz raznih područja koji im svojim teoretskim / praktičnim znanjem i iskustvom mogu pružiti savjetodavne usluge u svakoj fazi razvoja njihovih poduzetničkih projekata (razvoj ideje, pisanje poslovnog plana, savjeti vezani uz predstavljanje projekata, savjeti vezani uz ciljano tržište i način komunikacije s istim, savjeti vezani uz financiranje projekta...). Maksimalni iznos sredstava koji može biti dodijeljen po ovoj aktivnosti pokriva troškove osnivanja tvrtke (j.d.o.o.). Nadalje, drugi pilot projekt *Riješi problem!* namijenjen je studentima koji svoje sposobnosti i znanja žele okušati u rješavanju poslovnih izazova poduzetnika koji prijavljuju poduzetnički zadatak u okviru tog projekta, putem online obrasca te na taj način pomažu uvesti studente u poduzetništvo, uz uštedu vlastitog vremena, ljudskih kapaciteta i novčanih sredstava, dobivši na izbor tri rješenja za zadani problem. Maksimalni iznos koji može biti dodijeljen prema studentima/studentskim timovima je 20.000 kn, dok je intenzitet potpore 100%

4 EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE STAVOVA STUDENATA O AKADEMSKOM PODUZETNIŠTVU SA OSVRTOM NA STUDENTSKI PODUZETNIČKI INKUBATOR

4.1 Problem, ciljevi i zadaci istraživanja

Hrvatska ima vrlo nizak postotak osoba uključenih u obrazovne programe nakon završetka redovnog školovanja, a ni trenutni ishodi redovnog školovanja nisu potpuno usklađeni s potrebama tržišta rada. U posljednjih nekoliko godina značajan pomak učinjen je osnivanjem studentskih poduzetničkih inkubatora na visokoobrazovanim institucijama koji omogućuje poduzetnim studentima kroz cjelokupni proces rada u inkubatoru steknuti vještine te realizirati poslovne ideje koje će im pomoći pri izlasku iz inkubatora osnovati svoje poduzeće.

Koncept istraživanja utemeljen je na prikupljanju stavova studenata o važnosti započinjanja i razvijanja poduzetničke ideje u studentskom poduzetničkom inkubatoru, utvrditi kako bi studenti doprinjeli boljem radu inkubatora te na kraju zaključiti jesu li poduzetničke ideje koje se realiziraju unutar njega uspješne ili neuspješne.

4.2 Metodologija istraživanja

Kako bi se odgovorilo na postavljene ciljeve i zadatke istraživanja korištena je metoda anketiranja te kvalitativna metoda. Radi jednostavnosti provođenja kao i brzine prikupljanja podataka, u istraživanju je korištena web anketa napravljena uz pomoć Google obrasca. Obzirom kako ne postoji baza podataka u kojoj su navedeni članovi studentskih inkubatora, anketa je putem maila poslana voditeljima studentskih poduzetničkih inkubatora koji su je prosljedili njihovim trenutnim korisnicima. Na odobrenje i sudjelovanje u anketi je pozitivno odgovorilo 4 od 12 voditelja studentskih poduzetničkih inkubatora.

Anketa se sastoji od 13 čestica. Od toga, 11 čestica je zatvorenog tipa, dok su 2 čestice otvorenog tipa. Izgled upitnika moguće je vidjeti u *Prilogu 1*. Uzorak istraživanja čini 23 studenta različitih godina preddiplomskog i diplomskog studija različitih fakulteta koji su korisnici jednog od sljedećih studentskih poduzetničkih inkubatora:

- Sveučilište u Splitu - Studentski poduzetnički inkubator

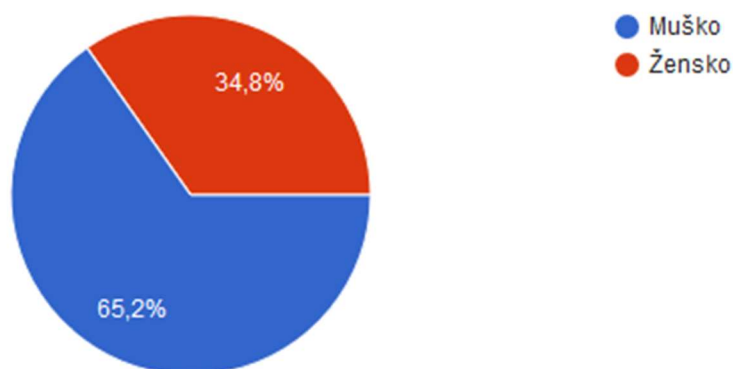
- Sveučilište u Puli- Studentski poduzetnički inkubator „SPIN“
- Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru – Studentski poduzetnički inkubator „VUPI“
- Veleučilište u Bjelovaru – Studentski poduzetničko-tehnološki inkubator „VUB“

Anketiranje je provedeno tijekom svibnja, lipnja i srpnja 2019. godine.

4.3 Analiza rezultata istraživanja

Na *Slici 5.* se može vidjeti kako u studentskim poduzetničkim inkubatorima prevladavaju muškarci (65,2%) u odnosu na žene (34,8%) . Time se može zaključiti kako su muškarci skloniji akademskom poduzetništvu i razvijanju poduzetničke ideje u odnosu na žene kojih je prividno manje.

Slika 5. Korisnici studentskog poduzetničkog inkubatora prema spolu

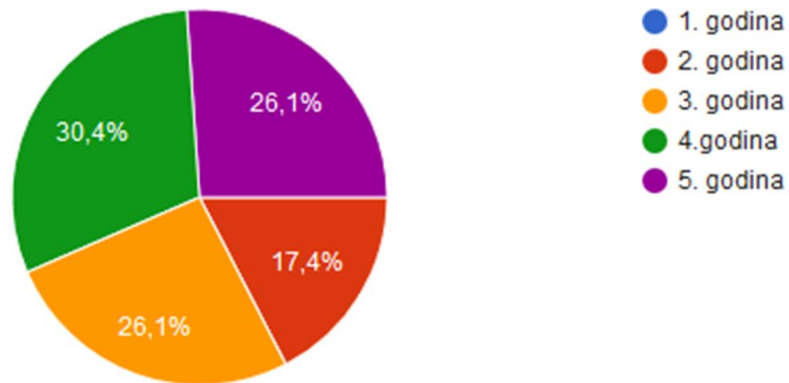

Izvor: izrada autora

Na *Slici 6.* je prikazan postotak korisnika studentskog poduzetničkog inkubatora po godinama studija. Naime, najviši postotak ispitanih studenata se nalazi na 4. godini fakulteta/ visokog učilišta (30,4%), dok na prvoj godini fakulteta nema nijednog korisnika studentskog

poduzetničkog inkubatora. Na trećoj i petoj godini se nalazi podjednak broj studenata (26,1%), a na drugoj godini nešto manje (17,4%).

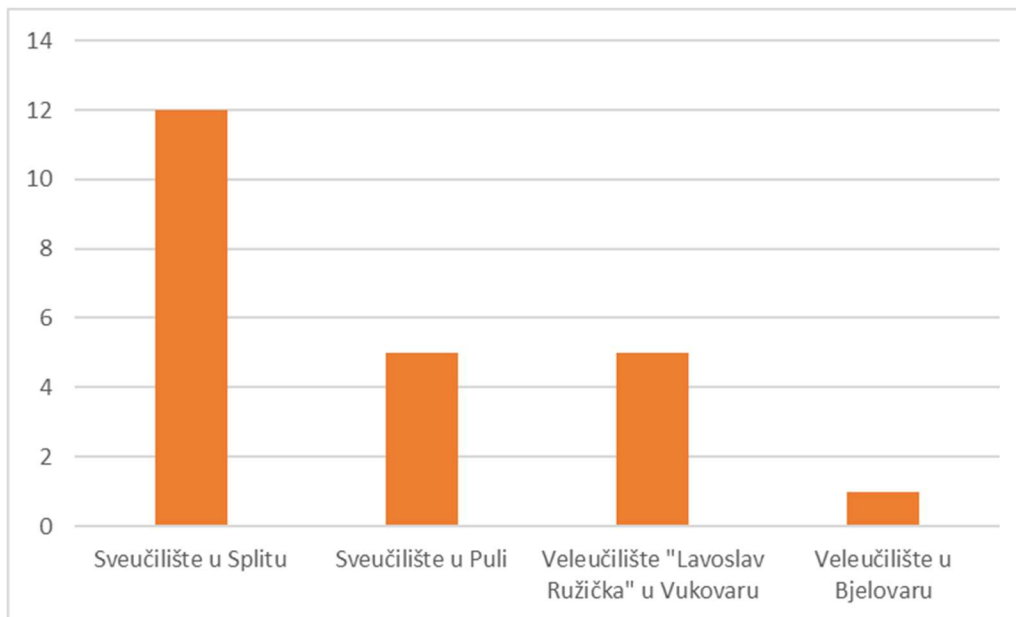
Slika 6. Korisnici studentskog poduzetničkog fakulteta prema godini studija

Izvor: izrada autora

Najviše ispitanih korisnika (12) koji razvijaju svoje poduzetničke ideje tijekom svog obrazovanja studira na Sveučilištu u Splitu i koristi usluge SPI-a na Ekonomskom fakultetu Split, 5 korisnika se nalazi na Sveučilištu u Puli (Fakultet ekonomije i turizma dr. Mije Mirkovića) te koristi usluge Studentskog poduzetničkog inkubatora „SPIN“ , 5 korisnika se nalazi na Veleučilištu „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru i koriste usluge Studentskog poduzetničkog inkubatora „VUPI“ te jedan anketirani korisnik studira na Veleučilištu u Bjelovaru i prijavljen je u Studentski poduzetničko- tehnološki inkubator „VUB“, vidljivo na *Slici 7.*

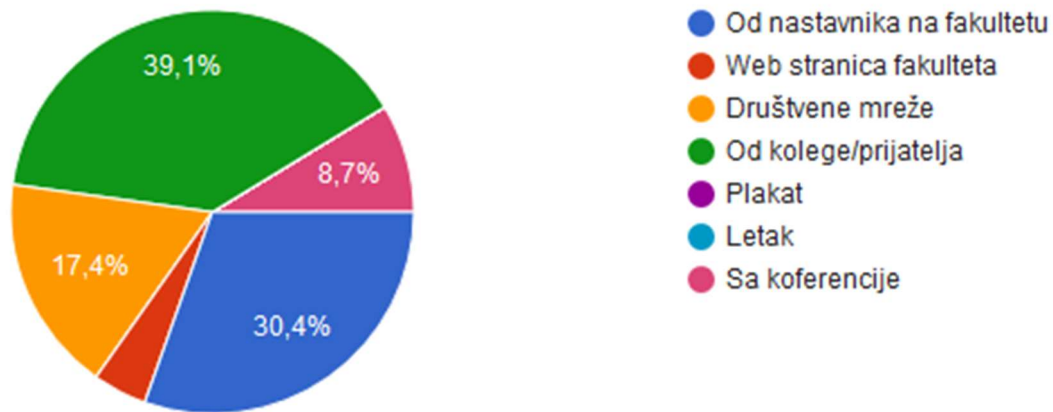
Slika 7. Broj ispitanih korisnika studentskog poduzetničkog inkubatora prema Visokom učilištu

Izvor: izrada autora

Najviše studenata je informirano o radu studentskog inkubatora preko prijatelja ili kolege sa fakulteta, nakon čega slijedi informiranost od strane nastavnika. Najmanje se studenata informira preko konferencija i web stranica fakulteta, dok letci i plakati nisu nikakav izvor informacija, prikazano na *Slici 8*.

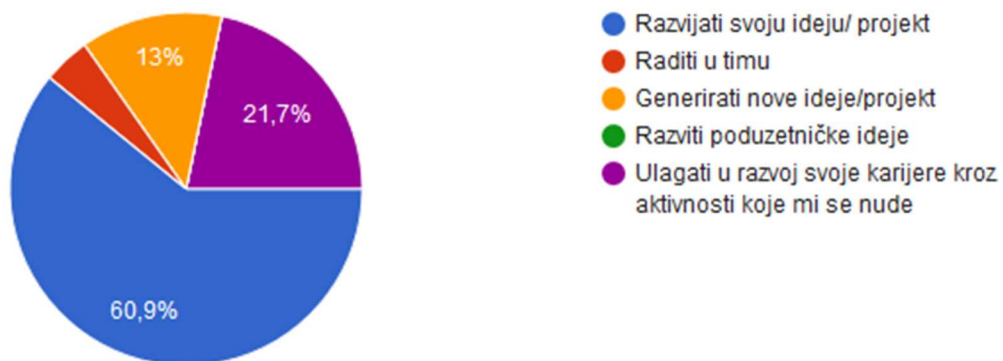
Slika 8. Načini na koje studenti primaju informacije o radu studentskog inkubatora

Izvor: izrada autora

Na *Slici 9.* su prikazani glavni ciljevi prilikom prijave u studentski poduzetnički inkubator. Iz toga se može zaključiti kako najviše studenata (60,9%) ulazi u studentski inkubator kako bi razvijalo svoju ideju odnosno radilo na svome projektu, nakon toga 21,7% želi ulagati u razvoj svoje karijere kroz razne aktivnosti koje se nude u inkubatoru, 13% studenata ima interes generirati nove ideje te najmanji postotak od 4,3% ima za cilj raditi u timu.

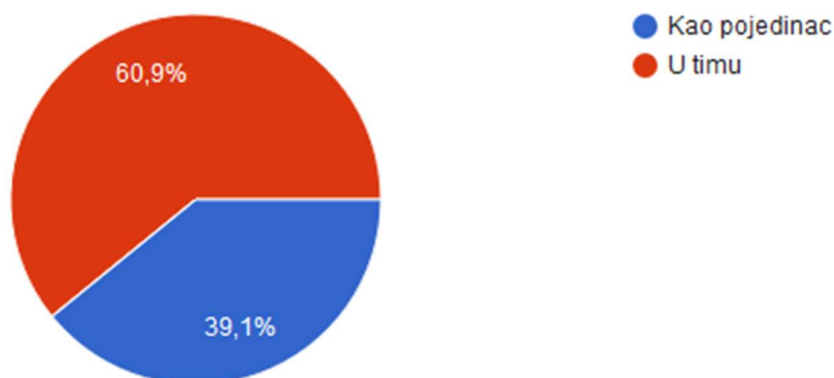
Slika 9. Glavni cilj prilikom prijave u studentski poduzetnički inkubator

Izvor: izrada autora

Među ispitanim korisnicima studentskog poduzetničkog inkubatora može se zaključiti kako se najviše studenata prijavljuje u timu (61%), a ostatak studenata što čini oko 40% se prijavljuje pojedinačno. Time se može zaključiti kako su studenti privrženiji timskom radu te im je lakše razvijati ideju u timu nego pojedinačno, vidljivo na *Slici 10*.

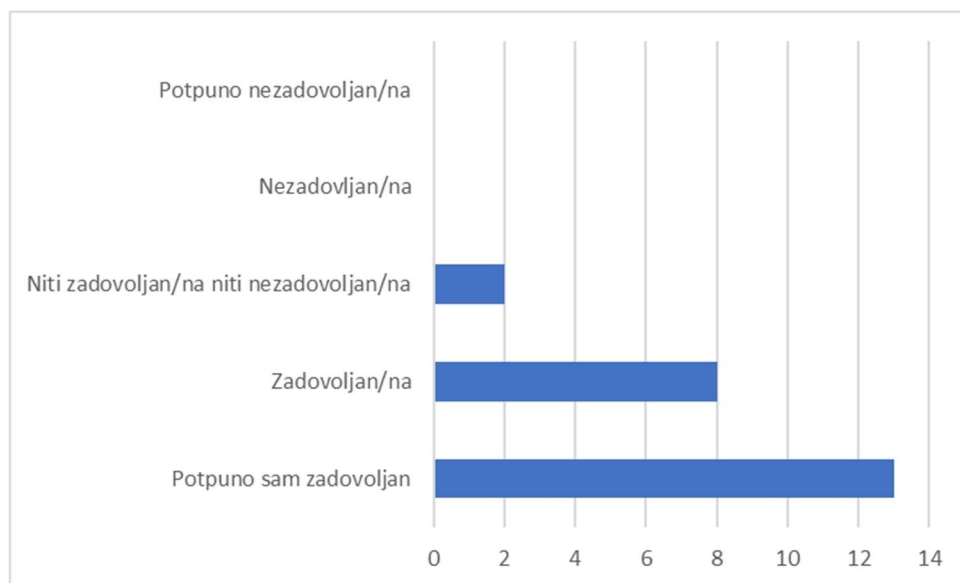
Slika 10. Pojedinačno i timsko prijavljivanje studenata u studentski poduzetnički inkubator

Izvor: izrada autora

Prema likertovoj skali, najviši postotak korisnika od 56,5% je potpuno zadovoljan mogućnostima koje nudi studentski poduzetnički inkubator, 34,8% korisnika je zadovoljno, dok ostatak od 8,7% ima neutralno mišljenje te nije niti zadovoljno niti nezadovoljno njegovim mogućnostima, vidljivo na *Slici 11*.

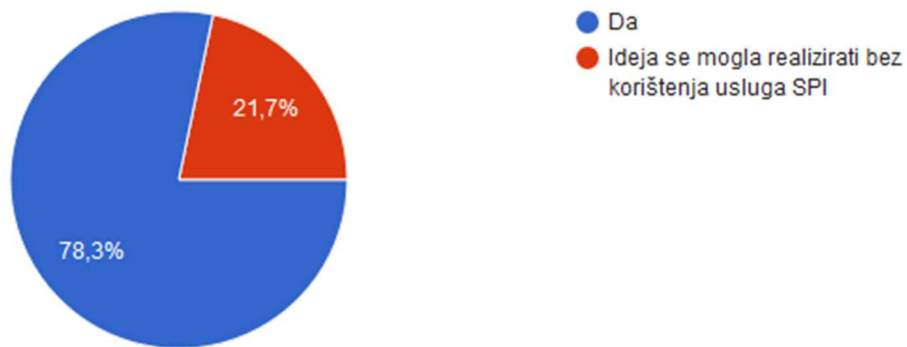
Slika 11. Razina zadovoljstva mogućnostima koje nudi studentski poduzetnički inkubator

Izvor: izrada autora

Na *Slici 12*. se može uočiti kako 78,3% ispitanih korisnika smatra da im je studentski poduzetnički inkubator doprinio razvoju poduzetničke ideje, dok ostalih 21,7% smatra kako se ideja mogla realizirati bez korištenja usluge studentskog inkubatora.

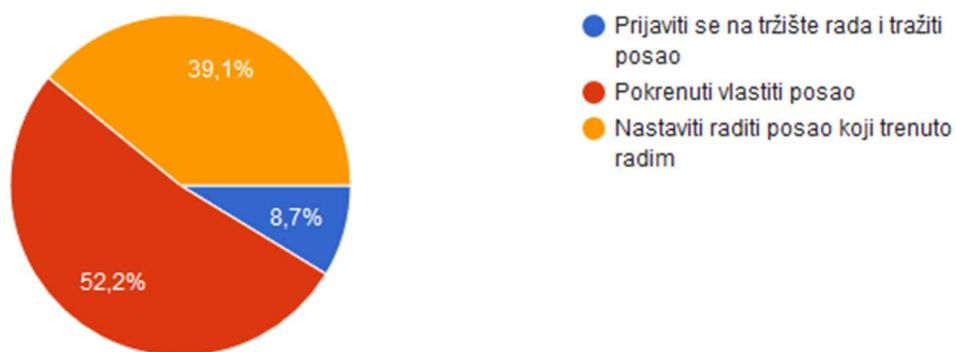
Slika 12. Doprinos studentskog poduzetničkog inkubatora razvoju poduzetničke ideje

Izvor: izrada autora

Većina studenata od 52,2% nakon izlaska iz studentskog poduzetničkog inkubatora planira pokrenuti vlastiti posao, nakon čega 39,1% želi nastaviti raditi posao koji trenutno radi, a najmanje studenata kojih čini 8,7% se planira prijaviti na tržište rada i tražiti posao, prikazano na *Slici 13*.

Slika 13. Planovi studenata nakon izlaska iz studentskog poduzetničkog inkubatora

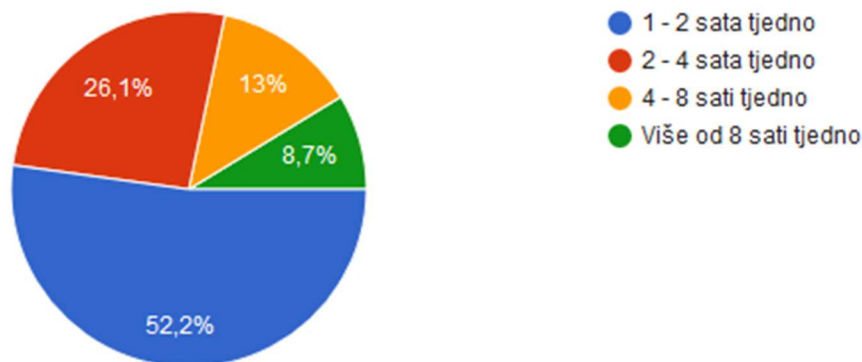
Izvor: izrada autora

Trinaesto anketno pitanje vezano je uz unaprijeđenje studentskih poduzetničkih inkubatora. To pitanje je otvorenog tipa – korisnici SPI-a su svojim riječima opisali što bi promijenili odnosno unaprijedili unutar njega. Prikupljene ideje su navedene u nastavku.

- 1. Veći broj mentora te duži period edukacije*
- 2. Mreža poduzetnika- širi profil poduzetnika*
- 3. Bti u kontaktu sa više mladih i stručni poduzetnika*
- 4. Više usluga koje mogu pomoći pri izradi projekata*
- 5. Bolji uvjeti u inkubatora*
- 6. Bolji prostor za projekte i mentorstvo*
- 7. Više rada sa mentorom na realizaciji projekta*
- 8. Više sastanaka tijekom mjeseca*
- 9. Usporiti tempo programa kako nebi bio intezivan i brz*
- 10. Više pričati o spoznaji i važnosti studentskog poduzetničkog inkubatora*
- 11. Imati više mentora koji imaju startup iskustva i koji bi htjeli mentorirati studente nakon izlaska iz inkubatora*
- 12. Razgovarati više o važnosti studentskog poduzetničkog inkubatora*
- 13. Više ulaganja u studentski inkubator*
- 14. Veći broj poduzetničkih ideja*

Na *Slici 14.* je prikazano kako natpolovična većina ispitanih korisnika od 52,2% provodi 1-2 sata tjedno u studentskom inkubatoru, 26,1% provodi od 2 do 4 sata tjedno te 13% korisnika se nalazi u studentkom inkubatoru od 4-8 sati tjedno. Manjina od 8,7% razvija poduzetničke ideje više od 8 sati tjedno u studentskom inkubatoru.

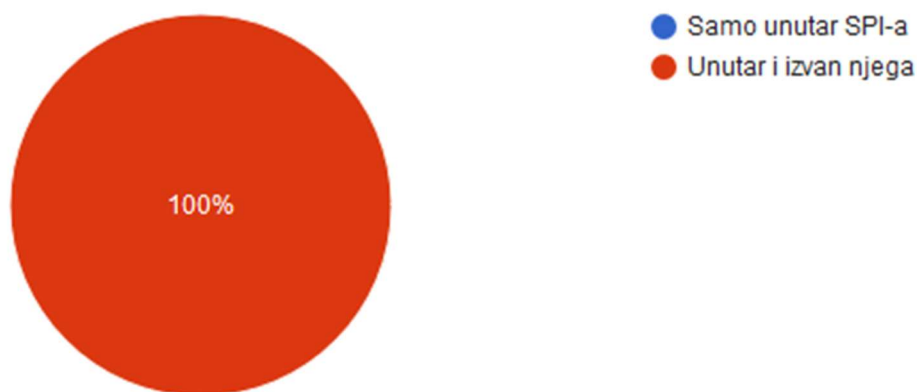
Slika 14. Provođenje vremena u studentskom inkubatoru

Izvor: izrada autora

Svi ispitanici korisnici na pitanje razvoja poduzetničke ideje su odgovorili kako svoje ideje razvijaju unutar i izvan studentskog poduzetničkog inkubatora, vidljivo na *Slici 15*.

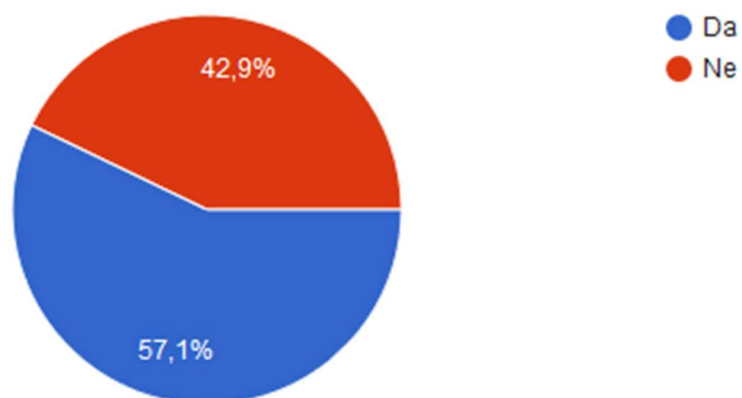
Slika 15. Razvijanje poduzetničke ideje

Izvor: izrada autora

Na pitanje vezano uz studente koji su izašli iz studentskog inkubatora sa svojom idejom, veći postotak od 57,1% tvrde kako je njihova poduzetnička ideja uspjela izvan studentskog poduzetničkog inkubatora, dok ostalih 42,9% smatra da nije, vidljivo na *Slici 16*.

Slika 16. Uspješnost poduzetničke ideje nakon izlaska iz studentskog inkubatora

Izvor: izrada autora

5 ZAKLJUČAK

Studentski poduzetnički inkubatori se osnivaju većinom u sklopu visokoobrazovnih institucija predstavljajući mjesto gdje se spajaju obrazovanje, istraživački rad i ekonomija. Dakle, oni su zamišljeni kao alati za razvoj gospodarstva i stvaranje novih radnih mjesta, predstavljajući jedan od najrazvijenijih sustava za potporu novim poduzećima. Njihova glavna uloga usmjerena je na pružanje stručne i savjetodavne pomoći s ciljem osnaživanja studentske populacije za poduzetničko razmišljanje i djelovanje, odnosno pokretanje i vođenje poduzeća.

Cilj rada bio je analizirati u kojoj mjeri su studentski poduzetnički inkubatori zastupljeni na visokoobrazovnim institucijama u Republici Hrvatskoj te istražiti stavove njihovih korisnika odnosno sudenata koji koriste njegove usluge i razvijaju svoje poduzetničke ideje. Naime, u Republici Hrvatskoj trenutno egzistira dvanaest studentskih poduzetničkih inkubatora koji su se razvili unutar sustava visokog obrazovanja i svojim korisnicima omogućuju stjecanje vještina i znanja za prepoznavanje poslovnih prilika te otvaranje i vođenje vlastitog poduzeća. Gledajući po regijama Republike Hrvatske, 5 studentskih inkubatora se nalazi u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj, 4 u Istočnoj i Središnjoj Hrvatskoj te 3 u Jadranskoj Hrvatskoj. Najviše studentskih inkubatora se nalazi u gradu Zagrebu, dok gradovi Bjelovar, Križevci, Rijeka, Vukovar, Pula, Požega, Osijek i Split imaju po jedan studentski inkubator. Prepoznati su kao značajna i potporna institucija gdje se susreću edukacija, istraživanje i ekonomija, no dosad nisu zaživjeli u značajnijem broju. S obzirom kako se odgoj i obrazovanje za poduzetništvo postepeno uvodi na sve razine odgoja i obrazovanja, a nadležne institucije provode sve veći broj mjera ulaganja u ciljane programe obrazovanja za poduzetništvo, za očekivati je u budućnosti sve veći broj studentskih poduzetničkih inkubatora te mladih poduzetnika koji će još za vrijeme studiranja započeti svoje poduzetničke pothvate.

Također, provedeno je istraživanje stavova studenata o akademskom poduzetništvu koji su korisnici usluga studentskog inkubatora. Naime, istraživanje je provedeno na temelju ankete tijekom svibnja, lipnja i srpnja 2019. godine. Rezultati istraživanja prema popunjenoj anketi pokazuju kako muškarci u odnosu na žene imaju veći interes „zaplivati“ u poduzetničke vode te se najveći broj studenata prijavljuje u timu u studentski inkubator pri kraju svoga akademskog obrazovanja sa ciljem razvoja vlastite poduzetničke ideje. Također, sudjelovanje u inkubatoru im uvelike doprinosi razvoju poduzetničke ideje iz razloga što imaju na raspolaganju mentore koji im uvelike doprinose razvoju i implementiranju njihovih poslovnih ideja, infrastrukture i pomoćnih usluga. Nakon izlaska iz studentskog inkubatora natpolovična

većina studenata želi započeti vlastiti posao te realizirati ideju na kojoj su radili tijekom akademskog obrazovanja. Vrlo bitno je naglasiti kako je većina studenata koja je završila svoj boravak u inkubatoru realizirala svoj projekt te je njihova poduzetnička ideja uspješna. Time se može zaključiti kako studentski inkubatori u Hrvatskoj povećavaju uspješnost početničkih poduzetničkih pothvata te omogućavaju mladim i obrazovanim ljudima svojim proizvodima i uslugama konkurirati na hrvatskom, ali i globalnom tržištu, što je zapravo i krajnji cilj inkubatora.

LITERATURA

1. Ivanković D., Nedović M. i Đapić D. (2015.) Studentski poduzetnički inkubator: institucionalna perspektiva novih početničkih pothvata. *Obrazovanje za poduzetništvo* 5, br. 2, 45.-53. str
2. Nikolić G. i Zorić D. (2014.) Razvoj startup kulture u Hrvatskoj u funkciji razvoja gospodarstva. *Praktični menadžment* 5, br. 2, 98.-102. str
3. Šimunković M. (2016.) Studentski poduzetnički inkubatori kao potporna institucija za razvoj malog i srednjeg poduzetništva. *Praktični menadžment* 7, br. , 66.-69. str
4. Zrilić N. i Širola D. (2013.) Razvoj mladih - neiskorišteni potencijal Hrvatske. *Zbornik Veleučilišta u Rijeci* 1, br. , 95.-111. str
5. Čizmadija I. i Stanković D. (2011.) Poduzetnički inkubatori u edukaciji za poduzetništvo. *Učenje za poduzetništvo*, br. 1, 129.-139. str
6. Stanković D., Peroš S. i Čizmadija I. (2012.) Proces stjecanja poduzetničkih kompetencija od vježbovne tvrtke do studentskog poduzeća. *Učenje za poduzetništvo* 2, br 1, 255.-260. str
7. K. L. Tupek i G. Ćorić (2018) : Utjecaj poduzetničkih inkubatora na generiranje ideja i uspjeh startup projekata u Hrvatskoj. *Obrazovanje za poduzetništvo* 8, br. 1, 125.-152. str
8. Bračun S. (2018.) Interes studenata tehničkog veleučilišta u Zagrebu za poduzetničko obrazovanje. *Obrazovanje za poduzetništvo* 8, br 2, 191.-205. str
9. Milojević D. i Šimunković M. (2017.) Korištenje EU fondova u obrazovanju za poduzetništvo: primjeri dobre prakse i perspektiva do 2020. godine. *Obrazovanje za poduzetništvo* 7, br 1, 353.-364. str
10. Gašić, M. (2015). Razvoj pozitivnog odnosa prema cjeloživotnom učenju unutar poduzetništva. *Obrazovanje za poduzetništvo* 5, br. 1, 111-121 str.
11. Badrov T., Pavlic T. i Hršak B. (2013.) Student entrepreneurial-technological incubator in Bjelovar. *Tehnički glasnik* 7, br. 4, 414.-418. str.
12. O'Connor A. (2009.) *Converging entrepreneurship education with business incubation: an exploration of the development process for entrepreneurs*. University of Adelaide, Australia, dostupno na <https://researchbank.swinburne.edu.au/file/1a114e88-c671-40c8-9025-99c5cf37c606/1/PDF%20%28Published%20version%29.pdf> , preuzeto 11.06.2019.

13. Allen D. N. i McCluskey R. (1990.) Structure, Policy, Services, and Performance in the Business Incubator Industry. *Entrepreneurship Theory and Practice*, Winter, 61-77 str.
14. Charney, A. i Libecap, G. D. (2000.) The economic contribution of entrepreneurship education: An evaluation with an established program. Emerald Group Publishing Limited, 12. izdanje, dostupno na [https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1016/S1048-4736\(00\)12002-8/full/html](https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1016/S1048-4736(00)12002-8/full/html) , preuzeto 17.06.2019.
15. Schiff T. (2015.) Improving Incubatee evaluation at University technology incubators. Faculty of Technology, Policy, and Management , Delft University of Technology, dostupno na <https://repository.tudelft.nl/islandora/object/uuid%3Ad50dd6bd-92db-466f-8be2-872a05517f49> , preuzeto 10.06.2019.
16. Klačmer Čalopa M., Horvat J. i Lalić M. (2014.) Analysis of financing sources for startups companies, Faculty of Organization and Informatics, Varaždin, 19.-43. str
17. Rice, M., i Matthews, J. (1995.) Growing New Ventures, Creating New Jobs. Quorum Books
18. Ahmad, A. J., i Ingle, S. (2011.) Relationship matter: case study of a university campus incubator. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 626-644. str
19. Taylor D. W. (2008) The Entrepreneur in Youth: An Untapped Resource for Economic Growth, Social Entrepreneurship, and Education, *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 14. izdanje, 367-369 str.
20. Economic Commission for Europe, Geneva: Best practise in business incubation (2001.), 8-9 str., [Internet], dostupno na http://www.ukspa.org.uk/sites/default/files/706%20%20Best%20Practice%20in%20Business%20Incubation_0.pdf , preuzeto 17.06.2019.
21. Patwardan, R. (2001.): Best Practices for Managing Incubators, IndiaCo, 7.-8. str. , [Internet], dostupno na http://www.1000ventures.com/business_guide/biz_incubator_best_practices_by_india_co.doc , preuzeto 17.06.2019.
22. Mreža studentskih poduzetničkih inkubatora, [Internet], dostupno na <https://www.mspi.hr/kome-je-namijenjen-mspi/> , preuzeto 17.08.2019.

23. Mreža studentskih poduzetničkih inkubatora, [Internet], dostupno na <https://www.mspi.hr/mreza-studentskih-poduzetnickih-inkubatora/>, preuzeto 17.08.2019.
24. Mreža studentskih poduzetničkih inkubatora, [Internet], dostupno na <https://www.mspi.hr/sto-su-studentski-poduzetnicki-inkubatori/>, preuzeto 17.08.2019.
25. Visoka škola Nikola Šubić Zrinski, Program „Mreža studentskih poduzetničkih inkubatora“, [Internet], dostupno na: <http://www.zrinski.org/nikola/ircz/projekti/najava-programa-mreza-studentskih-poduzetnickih-inkubatora-mspi/>, preuzeto 16.08.2019.
26. Ministarstvo poduzetništva i obrta (2014). Poduzetnički impuls 2014: Program poticanja poduzetništva i obrta, [Internet], dostupno na: <http://www.seecel.hr/UserDocsImages/Documents/Poduzetni%C4%8Dki-impuls-2014.pdf>, preuzeto 13.08.2019.
27. Europski socijalni fond, [Internet], dostupno na <http://www.esf.hr/europski-socijalni-fond/razdoblje-2014-2020/>, preuzeto 13.08.2019.
28. Studentski poduzetnički inkubator, [Internet], dostupno na <http://spi.efst.hr/o-nama/>, preuzeto 17.07.2019.
29. Visoko učilište Nikola Šubić Zrinski, [Internet], dostupno na <https://www.zrinski.org/nikola/centar-karijera/poduzetnicki-inkubator/poduzetnicki-inkubator-12/>, preuzeto 07.06.2019.
30. Studentski poduzetnički inkubator VUPI, [Internet], dostupno na <https://www.vevu.hr/upload/i902/50VUPI.pdf>, preuzeto 20.08.2019.
31. Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske, Sudski registar, [Internet], dostupno na <https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:1>, preuzeto 15.07.2019.
32. Ekonomski fakultet Zagreb, [Internet], dostupno na <http://www.efzg.unizg.hr/za-studente-29717/razvoj-karijera/studentski-poduzetnicki-inkubator-10434/10434>, preuzeto 09.09.2019.
33. Europski strukturni i investicijski fondovi, [Internet], dostupno na http://arhiva.strukturnifondovi.hr/projekti/projekt_id=505, preuzeto 09.09.2019.

POPIS SLIKA

Slika 1. Vrste poduzetničkih inkubatora	6
Slika 2. Udio studentskih poduzetničkih inkubatora u RH	13
Slika 3. Hodogram aktivnosti SPI-a VUPI.....	20
Slika 4. Struktura operativnog programa učinkovitosti ljudskih potencijala	24
Slika 5. Korisnici studentskog poduzetničkog inkubatora prema spolu	32
Slika 6. Korisnici studentskog poduzetničkog fakulteta prema godini studija	33
Slika 7. Broj ispitanih korisnika studentskog poduzetničkog inkubatora prema Visokom učilištu	34
Slika 8. Načini na koje studenti primaju informacije o radu studentskog inkubatora.....	35
Slika 9. Glavni cilj prilikom prijave u studentski poduzetnički inkubator.....	36
Slika 10. Pojedinačno i timsko prijavljivanje studenata u studentski poduzetnički inkubator	36
Slika 11. Razina zadovoljstva mogućnostima koje nudi studentski poduzetnički inkubator...	37
Slika 12. Doprinos studentskog poduzetničkog inkubatora razvoju poduzetničke ideje	38
Slika 13. Planovi studenata nakon izlaska iz studentskog poduzetničkog inkubatora.....	38
Slika 14. Provođenje vremena u studentskom inkubatoru	40
Slika 15. Razvijanje poduzetničke ideje.....	40
Slika 16. Uspješnost poduzetničke ideje nakon izlaska iz studentskog inkubatora	41

POPIS TABLICA

Tablica 1. Studentski poduzetnički inkubatori u RH	12
Tablica 2. Broj studentskih poduzetničkih inkubatora po regijama HR	14
Tablica 3. Studentska poduzeća osnovana na Visokoj školi Nikola Šubić Zrinski	16
Tablica 4. Visokoškolske institucije uključene u Mrežu studentskih poduzetničkih inkubatora	29

PRILOZI

PRILOG 1. Upitnici korišteni u anketnom istraživanju studentskih poduzetničkih inkubatora

Istraživanje se provodi u svrhu analize studentskih poduzetničkih inkubatora i stavova studenata o akademskom poduzetništvu te je namijenjena studentima koji koriste usluge inkubatora na fakultetu odnosno visokom učilištu. Anketa je u potpunosti anonimna i dobrovoljna, a njen sadržaj bit će korišten isključivo za potrebe diplomskog rada. Za njeno ispunjavanje potrebno je nekoliko minuta, te Vam se unaprijed zahvaljujemo na uloženom trudu i vremenu!

Provoditelji ankete: Katarina Čubela , pod mentorstvom doc.dr.sc. Mihaele Mikić.

1.Spol *

- Muško
- Žensko

2.Koja ste godina studija? *

- 1. godina
- 2. godina
- 3. godina
- 4. godina
- 5. godina

3.Na kojem visokom učilištu se nalazite? *

4.Kako ste saznali za Studentki poduzetnički inkubator ? *

- Od nastavnika na fakultetu
- Web stranica fakulteta
- Društvene mreže
- Od kolege/prijatelja
- Plakat
- Letak
- Sa konferencije

- Ostalo: _____

5. Glavni cilj prilikom prijave u Studentski poduzetnički inkubator? *

- Razvijati svoju ideju/ projekt
- Raditi u timu
- Generirati nove ideje/projekt
- Razviti poduzetničke ideje
- Ulagati u razvoj svoje karijere kroz aktivnosti koje mi se nude
- Ostalo: _____

6. Prijavljivali ste se... *

- Kao pojedinac
- U timu

7. Jeste li zadovoljni mogućnostima koje Vam nudi SPI? *

- Potpuno sam zadovoljan/na
- Zadovoljan/na
- Niti zadovoljan/na niti nezadovoljan/na
- Nezadovoljan/na
- Potpuno nezadovoljan/na

8. Smatrate li da je SPI doprinio razvoju Vaše poduzetničke ideje? *

- Da
- Ideja se mogla realizirati bez korištenja usluga SPI

9. Koji su Vaši planovi nakon izlaska iz SPI? *

- Prijaviti se na tržište rada i tražiti posao
- Pokrenuti vlastiti posao
- Nastaviti raditi posao koji trenutno radim
- Ostalo: _____

10. Što biste htjeli unaprijediti u SPI? *

11. Koliko sati tjedno provodite u SPI? *

- 1 - 2 sata tjedno
- 2 - 4 sata tjedno
- 4 - 8 sati tjedno
- Više od 8 sati tjedno

12. Razvijate li svoju ideju samo unutar SPI-a ili i izvan njega? *

- Samo unutar SPI-a
- Unutar i izvan njega

13. Ukoliko ste izašli iz SPI-a , da li je Vaša poduzetnička ideja uspjela?

- Da
- Ne

ŽIVOTOPIS STUDENTA

Katarina Čubela rođena je 09.05.1995. godine u Sisku, gdje je završila OŠ Braća Ribar i Srednju ekonomsku školu, nakon čega je upisala preddiplomski sveučilišni studij Poslovne ekonomije 2014. godine na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu i završila ga 2018. godine. Redovna je studentica pete godine sveučilišnog diplomskog studija smjera Analize i poslovnog planiranja na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu. U razdoblju akademske godine 2017./2018. uključila se u studentsku razmjenu preko Erasmus plus programa te je tijekom zimskog semestra studirala na Nova School of Business and Economics u Portugalu.

Profesionalni razvoj započela je još za vrijeme studiranja. Od početka 2014. godine radila je u obiteljskom poduzeću „Čubela sistemi“ d.o.o. gdje je radila kao administrator, te je u studenom 2016. godine osnovala svoje poduzeće „Wekamont“ d.o.o. u kojem radi i danas.

Od osobnih vještina aktivno govori engleski jezik u govoru i pismu, dok se njemačkim jezikom služi u pasivnoj formi. Također, posjeduje vrlo dobro praktično znanje računalnih (Microsoft Office - Word, Excel, Power Point) i društvenih (komunikacijskih i prezentacijskih) vještina. Ostali interesi uključuju putovanja i upoznavanje novih multikulturalnih sredina, snimanje zabavnog i kreativnog sadržaja te fotografiranje prirodnih ljepota.